Kristigs Wehstnesis.

Populari siniks garigs mehneschraksts.

Redakzija: Jelgawâ, Schagares eelâ 11. Ekspedizija: Rigâ, „Golgatas Namâ", Hospitala eelâ 24. Tel. 73-12.
Maksa ar peesuhtischanu pa gadu 1 rublis. — Sludinajumi sihku rakstu rindina maksa 10 kap.

Nr. 10. Oktobrî 1912. 7. gada gahjums.

„Kristiga Wehstnescha" abonentus, kas wehl ne-buhtu samaksajuschi abonentu naudu, laipni luhdsam eesuhtit samaksu. Esam gaidijuschi lihds rudens raschas eewahkschanai, bet nu gaidam, ka muhsu draugi daris ari sawu peenahkumu, eesuhtidami tuhlin pehz schi numura sanemschanas nesamaksato abonešchanas naudu.

1912. gada abonenti us „Krist. Wehstn." wairs ne-top peenemti; war tikai wehl israkstit no julija mehnescha, lihds gada beigam us pusgadu, maksa 50 kap. ar peesuh-tischanu.

Dseedat tam Kungam!

Kora dseesmas ar notim, raksteeni par kori un dseedaschanu.

Nopeetns wahrds koru leetâ.

W. Fetlera.

Esmu tapis no wairak pusem usaizinats, issazitees wehlreis, gaischaki un saprotamaki, par daschàm swarigàm prasibam kora dseedaschanâ. Leela newala klahtbuhdamâ laikâ neatlauj man ee-eet wisos sihkumos un jautajumu ap-strahdat pamatigi. Schimbrihscham tapehz atsihmeschu tikai daschas domas, kuras, tà garamejot, man eenahkuschas prahtâ un palikuschas atminâ. Lihds ar to usaizinu lasi-tajus, tà kora wadonus un paschus dseedatajus, tà ari it ihpaschi klausitajus — nedseedatajus issazit sawas domas par scheem preekschmeteem.

1.

Wispirmâ weetâ, no swara ir koru sastahws. Kahdi laudis war buht dseedataji, kahdeem jabuht kora wadoneem? Schim jautajeenam pascham par sewi wajadsetu buht skaidram un tomehr israhdas ka tà naw. Koros top beeschi usnemti netizigi, tas ir, zaur Sw. Garu neatdsimuschi laudis, kora wadoni daschreis ir paschi bes wajadsigàs dsihwibas un spehka.

Pehz manàm domam, un us Deewa wahrda pamata garigos koros war dseedat lihds tikai pateesi tizigi, atgree-suschees laudis. Bet tas wehl naw peeteekoschi. Dseeda-tajeem ir jabuht mahzitaju jeb sludinataju tuweem palihgeem, un daudš ihpaschibas, ko prasa no sludinataja, war tapehz ari prasit no dseedataja.

No mahzitaja prasa wispirms, lai winsch ir pateesi atgreesigs zilweks, tahds, kas sawâ dsihwê noteikti peedsih-wojis atdsimschanu zaur Sw. Garu. Jo ja pats mahzitajs to nebuhs peedsihwojis, kà winsch mahzis zitus? Un mehs sinam, ka kristigas mahzibas eesahkums ir — jaunpeedsim-schana. Gluschi tapat, dseedatajs wares tikai tad pateesi, no sirds dseedat par pestischanu, ja winsch pats buhs at-pestits, par swehtu dsihwi, ja winsch pats us to dsihsees, par atdoschanos Deewam, ja winsch pats to buhs darijis. Mums muhsu basnizâs un sapulzes namos naw wajadsigas tukschas s k a n a s, bet tahdas dseesmas, kuras top dseedatas ar **pahrleezibu**. Ari no otras puses mums ir jasaprot, kad mehs sanahkam us „deewkalposchanu," tas ir — Deewam kalposchanu, ka Deews newar peenemt kalposchanu no neat-greesteem laudim. „Schkihstaitees juhs, kas ta Kunga rihkus nesat," stahw rakstits.

Bet no mahzitaja prasa, lai winsch buhtu netikai tizigs atgreesees grehzineeks, bet lai Deewa darbs, ewangelija pa-sludinaschana winam buhtu **sirds leeta**. Waj mehs deesgan neesam dsirdejuschi par mahzitajeem — eerehdneem, kuri weenkahrschi ispilda sawu amatu, noteiz srediki ne tapehz, ka tas wineem preeku dara, no Kristus runat, bet tapehz, ka tas peeder pee winu „amata" un dabu par to samaksu. Un isnahkums ir tas, ka basnizeni — klausitaji drihs ween noprot ar kahdu sredikotaju teem ir darischana, un — atstahj winu sawam liktenim, sludinat „koku draudsei," tas ir — tukscheem benkeem, bet pee mahzitaja atnahk tikai kà pee „eerehdna," kristibas, laulibas, mirschanas gadiju-mos. Tas pats war notiktees ar kori. Ja dseedataji, kaut ari kahdreis „atgreesti," tomehr pasaudejuschi pirmo mihle-stibu, paleek remdeni, — un wehl apmekle kora mehgina-jumus, eet deewkalpojumos — bet wiswairak swehtkos — dseedot paraduma un zitu eemeslu dehl, garlaikodamees, un ne wis tapehz, ka wini intresejas par dwehseku pestischanu zaur dseesmam, jeb slawet sawu mihlo Pestitaju ar dseesmu skanam — waj tad ir jabrihnas, ka koru dseesmam naw spehka, ka tas neaiskustina un nesatreez sirdis, ka gandrihs nedsird leezibas, ka kahds nahzis zaur winam tuwak Dee-wam, jeb tahdus mekledamus prasijeenus: „Ko mums buhs darit, lai mehs muhschigi dsihwojam?"

Ir teesiba tapehz prasit, 1) lai wisi garigee kora dsee-dataji buhtu pateesi atgreesti laudis; 2) lai wini buhtu swehtijuschees ar sawu balsi to Kungu pagodinat un glahbt grehzineekus; 3) lai winu dsihwe saskanetu ar winu dseesmu wahrdeem, un 4) lai wini pasihtu personigâ peedsihwojumâ swehta Gara kristibu un peepildischanu.

Pee schi pehdejâ kahda swariga peesihme. Mehs salihdsinajam dseedataju ar mahzitaju jeb sludinataju: un

nekahdâ punktâ naw, pehz atgreeſchanas praſibas wairak no ſwara ſchahds ſalihdſinajums ka taiſni ſchim. Jo **kahda noſihme ir mahzitajam,** kautſchu winſch ari buhtu tizigs, **beſ Sw. Gara ſpehka?** Zik panahkuma un ſwehtibas buhs wina darbâ? Kà toreiſ Jeruſalemê apuſtuļi, pirms Waſaras ſwehtkeem tà winſch atradiſees **eekſchâ**, aiſ aiſſlehgtàm — maſtizibas, maſduhſchibas, remdenibas, neſpehzibas waj aiſſpreedumu — durwim, kamehr ſimteem tuhkſtoſchu ļauſchu ahrâ iſſlahpuſchi gaida pehz taiſnibas, bet naw, kas to ſludinatu. Bet tikko mahzekli bija kriſtiti ar Sw. Garu, wini iſgahja **ahrâ** pee ļaudim, gahja tos meklet — un notikàs peſtiſchanas darbs. Tà ari koreem ir tik maſ panahkuma, ka tik maſ pilnigi Deewam atdewuſchees dſeedataji, tik maſ kriſtiti ar Swehtu Garu. Ja, kur tad lai wini nem garigu ſpehku ſawàm dſeeſmam, ja pehz ta neeet pee ta Tehwa apſolijuma?

Wiſpahri ari ir paraſts, ka kora dſeedataji war iſturetees, uſweſtees mehginajumos un mahju dſihwê — kà teem patihkas; bet pate leeta praſa, lai dſeedataji zenſtos buht tàpat nepeedauſigi, deewbijigi kà ſludinatajs, un kas uſ to neleek wehribu — tahds brahlis waj tahda mahſa lai kori nedſeed.

Wehl gan top aiſrahdits, ka tahdi un tahdi dſeedataji, lai gan winu dſihwe naw tik nopeetna un ſwehtijuſès, tomehr eſot **nepeezeeſchami** kori, tapehz ka wineem eſot **tik laba balſs.** Un ja neļaus wineem dſeedat, tad nebuhſchot, kas dſeed, jeb tad tik labi neſkanès, koris „iſblameſees" u. t. t. Un tee tahdi dſeedataji ar tàm „labajàm balſim" nomana, ka winus ihpaſchi zeeni un tura wehrtus, — „eebildas" uſ to, paleek lepni un daſchreiſ untumaini, iſpaleek gadijumos no mehginajumeem, ja teem pa prahtam naw notizis — no ſapulzem, pee ſewis ſazidami: „Nu lai wini dſeed beſ manis, ja war, redſès gan, kà teem tad ees!" Nu, waj ſinat, ja manâ kori es nomanitu tahdus dſeedatajus, es ne druſku nekawetos iſdot teem „garo" paſi uſ tahļu zeļu — ahrâ iſ mana kora, turp, kur wini war dſeedat pehz ſawas untumainas ſirds patikſchanas. Un kas uſ tàm „l a b à m" **balſim** ſihmejas, tad es mihļak ſkatos pehz l a b a s **ſirds.** Lai tuhkſtoſchreiſ labak manâ kori buhtu **wahrnas** ar ſchkihſtu ſirdi, neka **lakſtigalas** ar neſchkihſtu; un lai labak zaur wahrnas ķehrkſchanu manâ kori top pagodinats Raditajs, neka zaur lakſtigalas pogoſchanu — radijums. Un ja kam patihk ſinat — ſchi ir mana tizibas apleezinaſchana par **ſcho** punktu; un tee ziti punkti nahks ar laiku. Bet mana autoritate ir Deewa wahrds.

2.

Wehl ari eſmu eewehrojis, ka ſchur un tur, tà ſauzamos „ſwehtkos," top eeluhgti dalibu nemt netizigi, paſauligi ļaudis. Bet winu rekomendazija un ee-ejas karts uſ ſcheem ſwehtkeem ir ta, ka wini eſot **mahkſlineeki!** Man gribetos wineem praſit, pirms es tos uſ programas liktu, waj wini to mahkſlu ari mahzijuſchees — Jeſu pagodinat? Waj ar ſawu muti tee nekaunàs Winu apleezinat ļauſchu preekſchâ, un waj ar ſawu ſtaigaſchanu wini apſeegelè ſawu leezibu eſam pateeſu? Ja ne, tad tahdeem **kungeem tizigu ļauſchu ſwehtku programâ naw weetas.**

Newelzeet ſweſchu juhgu ar netizigeem, jo kahda daļa ir taiſnibai ar netaiſnibu? Kahda beedriba ir gaiſmai ar tumſibu? Kà ſaſkan Kriſtus ar Belialu? Jeb kahda daļa ir tizigam ar netizigu? (2. Kor. 6:14. 15.)

Waj ſchis wahrds naw ſkaidrs deeſgan? Un ja draudſes lozekli to aiſmirſuſchi — un dſeedataji — warbuht tadehļ, ka teem naw laika Bihbeli laſit garo dſeeſmu eemahzīſchanu dehļ, ko tad juhs, tee gani, mahzitaji un ſludinataji darat, ka juhs atļaujat juhſu draudſès un ſwehtkos nogreeſtees no ſkaidrà Deewa wahrda?

3.

Un ja reiſ mehs par ſwehtkeem ſahkuſchi runat, man ir jaatſihſtas, ka wiſa ta ſwehtku buhſchana man rahdas tahda ſawada, neſaprotama, daudſreiſ nebihbeliſka. Sakat, **kapehz** top ſwehtki wiſpahri ſarihkoti, tas ir, ſwehtki, ka muhſu laſitaju aprindàs to ſaprot? Waj pateeſi tapehz, lai ſlawetu Deewu? Jeb grehzineekus weſt pee Kriſtus? Jeb ſwinet paſuduſchà dehla atgreeſchanos pee Tehwa? Waj ar tahdu ſaſuſchanu un ſapraſchanu uſ ſwehtkeem gatawojas kori un beedribas?

Jeb waj ſwehtkus weenigi iſleeto kà l i h d ſ e k l i, aiſſneegt mehrki, **naudu ſalaſit?** Tas ir, eedomajatees, bihbeligais mehrkis ir padarits par lihdſekli! Garigas dſeeſmas, preekſchneſumi, runas, Deewa peeluhgſchanas — wiſs tas top darits daudſreiſ par lihdſekli — dabut labu kolekti! Par ko gan mehs daram Deewa darbu! Zik jeſuitiſki mehs gribam kalpinat paſchu to Kungu! Un tad, dabiſki, tas gala iſnahkums: ne zik daudſ dabutas ſwehtibas, bet — zik leela bij kolekte!

Es neeſmu pret kolektem, dahwinajumeem preekſch Deewa leetas. Bet es pazeļu tikai domas: waj t a s ir pareiſais zelſch eeguht lihdſekļus?

Ari tas ſwehtku weids man ſchkeet padaudſ nowezojees, paraſts, garlaizigs. Pahrſkats — zik beedru, zik klaht peenahkuſchi, zik prom, zik eenemts, zik iſdots, zik ſapulzes noturetas. To tà gan dara pehz programas, beſ jebkahdas originalitates, ihpaſchigas dſihwibas. Eſmu daudſ ſwehtkos bijis — bet wehl nekad neeſmu dſirdejis pahrſkatu kaut ko lihdſigu ſchim: „Pagahjuſchâ gadâ atgreeſuſchees jeb nahkuſchi pee Kriſtus tik un tikdaudſ dwehſeles, wiſmaſ apmehram; lai to aiſſneegtu, beedriba darijuſe to un to... Jel atkal: „Pagahjuſchâ gadâ zaur kora dſeedaſchanu atraduſchas peſtiſchanu apmehram tik un tik dwehſeles — koris noturejis tik un tik luhgſchanu ſtundas dehļ wairak ſwehtiſchanas Deewam un dſeedaſchanai tam Kungam."

Waj nebuhtu labi un tiziga zilweka dwehſeli aiſgrahbjoſchi, kad drihſ dſirdetu ſchahdus pahrſkatus?

4.

Un es juhtu, ka man wehl ir kahds wahrds ſapee-

metina par kora wadoneem ari. Kora wadonis ir gandrihs otrà galwenà atbildibas persona draudsê pehz mahzitaja. Us scheem diweem gul wiss peenahkums un ruhpes par draudses atklahto sapultschu garigàm swehtibam. Un pats par sewi saprotams, kahdam jazenschas buht kora wadonim. Winam ir jabuht dedsigam, tizigam, preekschsihmigam sawâ dsihwê, tahdam, kursch no sirds mihlê Deewu un kam slahpst pehz grehzneeku atpestischanas. Winam ir japrot parahdit pestischanas zelu mekledamai dwehselei, peepilditam ar Swehtu Garu un tahdam, us kura garigo dsihwi un atsihschanas autoritati dseedataji war usskatitees ar zeenischanu. Pehz sludinataja, winam ir jabuht dseedataju preekschâ spehjigam garigi pamahzit, paskubinat, usstahwet laikâ un nelaikâ. Un to tik war darit tas, kas pats stahw Deewam tuwu, kas pastahw dauds luhgschanâs, Deewa wahrdu lasischanâ un sawas sirds pahrmekleschanâ.

Ta ir gekiba domat, ka katrs war buht weena gariga kora wadons, kas prot spehlet wijoli, harmoniju, jeb kas pasihst notis un ir bijis kahdos musikas kursos. Tad jau tikpat labi waretu buht par mahzitaju tas, kas prot lasit un runat, neskatotees us to, waj winsch ir no Deewa taî darbâ aizinats un swaidits. Garigus strahdneekus naw wis jauskrauj sew, „kà tàs ausis nees," bet jaisluhdsas no Deewa. Atzeros, ka man wajadseja luhgt Deewu pehz kora wadona Peterburgâ, kamehr tas Kungs atsuhtija nopeetnu un Deewam swehtijuschos brahli, kursch ir tikpat dedsigs dwehseles mantotajs, kà kora wadons.

5.

Beidsot, swarigais jautajums, **kahdas dseesmas** lai koris dseed.

Scho jautajumu war weegli isschkirt, ja apdomajam:

a) **preeksch kam koris dseed,**

b) **kahds ir dseedaschanas mehrkis.**

Atbildot us **pirmo,** ir skaidri, ka tapat ka mahzitajs nesludina preeksch sewis, bet preeksch draudses, tà ari korim jamahzas dseedat ne wis preeksch sawas patikschanas, bet preeksch klausitaju swehtibas. Is schi mehs saprotam diwas leetas: ka korim jadseed wiswairak tahdas dseesmas, kas **patihk klausitajeem**; un ja mehs gribam sinat, kahdas dseesmas mahzitees, tad mums ir **jadabû sinat klausitaju domas**; kas us dseedaschanas **mehrki** atteezas, tad ari tas ir skaidri redsams: pirmais — grehzineeku atgreeschana; otrais — dseesmas preeksch tizigajeem, tas ir — peeaugschana schehlastibâ un Deewa slaweschanâ.

Par scho jautajumu runajot, esmu pahrleezinats kà leelakai dalai **garàs skanu dseesmas** neaissneeds ne weenadi, ne otradi sawu mehrki. Tapehz pehz manas dsilakàs pahrleezibas esmu noteikti scho skanu dseesmu pretineeks. Lai kahdu dseesmu pareisi un ar swehtibu nodseedatu, tad ir wajadsigs par winu eejuhsminatees; gluschi tà, itkà runatajam tikai tad buhs sapulzê panahkums, ja winsch pats par sawu preekschmetu buhs eejuhsminajees un dsili sajutis. Bet jo **masak** satura — teksta dseesmâ un jo wairak atkahrtojas tee paschi teizeeni, jo gruhtak ir dseedatajeem ee-eet tahdas dseesmas garâ tà, ka ari wina sirds juht lihds tam, ko wina luhpas dseed. — Es nesaku, ka daschreis newaretu sinamu slawas dseesmu, ar Dawida psalmu atkahrtojumeem dseedat. Bet tur ir wajadsiga tik dsila gariga sajuhta, tik leela nopeetniba un swehtijuses dsihwe, ko muhsu kori gan wehl naw aissneeguschi. Bet notis un winu musika — bes Deewa Gara spehka un eejuhsminatas sirds — ir tas burts, kas nokauj. Tas Gars ir, kas dara dsihwu. —

Un kahds ir scho garigo skanu dseesmu panahkums?

Wispirms, klausitaji winas **newar atminetees.** Tàs neeespeeschas klausitaju sirdis, tahs neatgahdinajas winu prahtâ — pee darbeem ejot, jeb gruhtâ dsihwes brihdî. Wehl neesmu dsirdejis, ka kahds klausitajs, tahdos gadijumos, sahktu atkahrtot: „Kursch ir tas Kehninsch, kursch ir tas Kehninsch" (Skanu Rotâ 173. lap. p.) Bet kura no muhsu sirdim naw beeschi eeskanejuse zaur dsihwi ejot, un wehl pehz ilgeem gadeem: „Jesus manas dwehsles draugs," waj „Preeksch manis pluhst schis asinis."

Otramkahrtam, turpat us weetas dsirdot, reti kad klausitaju **sirdis** taps aisrautas lihds, kustinatas lihds asaram, westas pee grehku noschehloschanas, waj pateesas Deewa slaweschanas zaur kahdu garu skanu dseesmu ar daudsajeem atkahrtojumeem. Es taisu, sinams, daschus isnehmumus. Tà par peemehru, atzeros, ka kahds wihrs atnahza pee manis Peterburgâ, un leezinaja, ka gadus atpakal winsch Rigâ tapis pamodinats zaur dseesmu: Pasaul's trokschna wajats, nospeests, zelneeks meklê atdusu (Sk. R. Nr. 137), un wahrdeem, kà scheem:

„Waj Winsch mani eewehros —
Es esmu launs?
— Droschi ween, neschaubees,
Jesus wisus peenem. . ."

Jeb lihdsigu swehtibu tizigâ gara stahwoklî atrasdamees zilweks war atrast no dseesmas, ka par peemehru 227-tâ Skanu Rotâ: „Jerusaleme krahschnaja." Schis dseesmas war weegli eedseedat klausitaju sirdîs un mihlâ peeminâ, tas isskaidrojas zaur to, ka scho dseesmu teksts ir stahsta weidigs, ar loti peemehrotu musiku, un pats saturs stipri teiz us klausitaju apsinu.

Bet schahdas dseesmu pehrles ir leels retums wisu muhsu garo skanu dseesmu chaosâ, kà nedauds oases starp tuksnescha klajumeem.

Trescham kahrtam, gruhtà, daudsreis wairak nedelu ilgà garo dseesmu eemozischana (lasi: eemozischana) ir ka tàs leesàs Egiptes gowis, kas to pehdejo treknumu, ja kahds buhtu bijis, ir aprijuschas, un tomehr treknakas naw palikuschas.

Un zeturtam kahrtam, kas man ir wiswairak preti, ir tas, ka pa leelakai dalai schis garas dseesmas top usskatitas kà kahds godalgu jautajeens: Kori iseet us sazensibu, swehtkos waj ari isrihkojumos, kas nodseedas labak, mahksligak u. t. t. Un ja weens koris „isgahschas", (eewehrojat

tik — tahds terminsch top leetots daschreis reala dsihwe garigu strahdneeku starpâ) tad otrs par to nopreezajas. Между прочимъ, man nebuhtu nekas pretim, ja wisi muhsu kori reis par wisàm reisàm „isgahstos“ no garo redeļu dseesmu rateem un wairs neeerastos tur atpakaļ. Tas buhtu droschaki preeksch scheem „skunstigeem“ brauzejeem, un swehtigaki preeksch paschas leetas. Ta jau ir skaidra leeta, un kam azis redset, tas to labi reds, ka schahdu dseesmu mahzischana un dseedaschana pa leelakai daļai top darita „israhdischanas“ dehļ. Bet „israhdischanas“ Deewa walstibas darbâ ir ļoti bihstama leeta un swescha uguns us altara: Arona diwi dehli zaur to tapa us weetas nomaitati, un Peteris sahka grimt; un buhtu nogrimis ari, paschâ juhras dibenâ, ja winsch nebuhtu pee laika noschehlojis sawu pahrgalwibu un ja Jesus nebuhtu par winu apschehlojees un satwehris pee rokas.

6.

Tagad, leetas noskaidroschanas dehļ, greeschamees pee muhsu lasitajeem un wispahrigi pee teem, kas par scho preekschmetu intresejas, ar sekoscheem jautajeeneem:

A) Jautajeeni publikai (klausitajeem, nedseedatajeem).

1. Prinzipâ: Kahdas kora dseesmas Jums ir wairak patikuschas, waj garàs skanu dseesmas, jeb weenkahrschakàs ewangelija dseesmas ar sihkaku tekstu. Kuras dseesmas pehz Juhsu domam atnestu wairak swehtibas klausitajeem.

2. Luhdsam ussihmet 5—10 (peezas lihds desmit) kora dseesmas, kuras Jums wiswairak ir patikuschas. Peesihmejeet dseesmu numuru un kahdâ krahjumâ.

3. No kahdam dseesmam esat saneḥmuschi wiswairak garigas swehtibas personigi? Luhdsam usrakstit scho dseesmu wirsrakstus un kur tàs atrodas.

4. Waj Jums ir sinami, wairak waj masak, ari zitu klausitaju eeskati par scho preekschmetu? Ja ir, tad luhdsam usrakstit scheit daschus faktus.

5. Waj Jums sinamas kahdas dseesmas un gadijumi, kur dwehseles tapuschas atgreestas, waj ihpaschi eepreezinatas zaur dseesmam, un zaur kahdam?

B) Jautajeeni koru dseedatajeem un wadoneem.

1. Wispirms dseedataji ari top luhgti atbildet us A) 1—5 jautajeeneem.

2. Kahdas dseesmas Jums mahzotees, un dseedot ir bijuschas par leelaku swehtibu? a) Prinzipâ; b) dseesmu wirsraksti (daschi).

3. Waj atrodeet par labu, ka netizigi dseed kori? zitas brihwas peesihmes par schini rakstâ ziteem pazelteem jautajeeneem.

Laipni luhdsam pehz eespehjas nopeetni un apsinigi un wisus, kas ween par dseedaschanu intresejas, schos jautajeenus pahrdomat un sawas atbildes peesuhtit us adresi: **„Kristiga Wehstnescha“ redakzijai, Rigâ, Golgatas Namâ, Hospitala ielâ Nr 24.**

Rigâ, Golgatas Namâ, 8. septembrî 1912. g.

Bihbele un dogmas.

Wehsture, tizibasmahziba, tikumibasmahziba.

Bihbeles Deewa religija diwdesmitâ gadu simtena gaismâ.

P. Lauberta.

(Turpinajums.)

2. Bihbeles Deewa religija neatsihst tizibas schkiru reformaziju; wina atsihst weenigi zilwezes reformaziju. Pirmâ kristigâ draudse bij tikai *raugs*, eemests *zilweze*, kuram pasauli bij jasaraudse. Un tas brihnischķi un sekmigi ir notizis. Atkahpschanàs no pateesibas kristigàs draudses bij lehzeja atkahpschanàs preeksch spariga lehzeena pahr grahwi. Ja daschas draudses ir pawisam atkahpuschàs un pat gahjuschas bojâ, tas neko nenosihmè, jo Deewa Walsts attihstiba ir pastahwigi gahjuse us preekschu. *Katra draudse ir tikai materials buhwei.* Zik draudse der Deewa Walsts attihstibâ, tik Deews winu leeto. Kad ta wairs nekaujas kà mahls speestees un leetotees, Deews to atmet, panemdams no winas tàs mantas lihds, kas wehrtas preeksch tahlaka darba. Ustizigee schis mantas sanem no Deewa okas un krahj pee winàm zitas, kuras atkal ar laiku peedsihwot to paschu, ko pirmàs. Neleetojamàs draudses sastingst nowezojoschàs formàs un neder wairs Deewa walstij. Bet Deewa nams pastahwigi teek taisits. Kristigas draudses lihds schim maś ir sapratuschas Deewa galweno noluhku — *muhs pamasam west pee pilnibas.* Katra eedomajas, ka wina ta ihstà, nemaldigà, lai gan katra ir tikai masuminu peenesusi leelai Deewa draudses buhwei. Zita zitu apkaro, nebuhi neapdomadama, ka katra ir tikai pahrejoscha, katrai jaattihstas. Ja kahda neattihstas — kas beeschi noteek — winas luktars teek nostumts no winas weetas un ta eet bojâ, palikdama par sahlsstabu — nedsihwu kermeni. Nahkotne sudis daschado tizibasschkiru nesaprasehanas winu tizigo widu — tee wisi buhs brahļi un mahsas — weens eeksch Kristus. Tas buhs tad, kad zilweze atsihs ihsto kristigas tizibas buhtni: *personigu paklausibu Deewa pawehlem.* Ko katrs atsihst par Deewa gribu, tas jadara un tad wiseem weena tiziba. Kas grehko ar apsinu, tas nahkotnê nenesis Kristus wahrdu, nedś tiks no kristigeem par brahli atsihts. Nahkotnê kristigeem japulzejas ap *Deewa gribu* un likumu — ne ap sawas *tizibasschkiras mahzibam* — un Deews wineem dos spehku. Ir pats pehdejais laiks beigt wisu propagandu *preeksch tizibasschkiram*, lai usfahktu spehzigu darbibu *preeksch Kristus*, preeksch grehzineeku atgreeschanas. Naw japrasa, zik lozekļu peepulzinati kahdai tizibasschkirai, bet gan japrasa, zik lozekļu pateesi atgreesuschees no saweem grehkeem pee Kristus. Apustuļu laikos nebij tizibas schkiru, ja Korintas draudses partijas neuskata par tahdam (1. Kor. 3, 1—23), bet tad bija tikai kristigee — kristigee Jerusaleme, Antiokijâ, Efesû, Wihlipos, Româ u. t. t. Ar to naw sazits, ka winu starpâ nebij daschadu

atsihschanu — atzeresimees tikai leelo — *leelo* starpibu starp Juhdu kristigo un paganu atsihschanu — Juhdu kristigee ispildija wehl arween Wezas Deribas bauslibu, paganu kristigee ne — tomehr tee bij *weeni* eeksch Kristus, brahli un mahsas. Saprotams, tad kristigeem *winu atsihschana* nebij galwenais, kà muhsu deenu kristigeem, bet galwenais teem bij *ewangelijums*. Un ewangelijums ir muhschigs — sanemt leelu *dahwanu* un tad ais pateizibas dsihwot tà, kà dahwinatajam patihk.

*

Runà par reformazijas laikeem un domà tad tos laikus, kad darbojàs Luters, Zwinglis, Kalwins. Sem reformazijas saprot, ka esot samaltajusès Kristus draudse islabota, westa *atpakal pee pirmà labuma*, un ar sewischku lepnumu skatas us to jauno darbu, kas weikts, pat ar tik leelu lepnumu, ka nezeesch sew blakus zitus reformatorus, kas zehluschees wehlak un kas pehz paraduma sawukahrt leelàs ar *sawu* reformaziju. Diwdesmitâ gadu simtena gaismâ Bihbeles Deewa religija neatsihst schis reformazijas kà kristigas draudses reformazijas, bet weenigi 1) kà *zilwezes* reformazijas, 2) waj ari kà kristigas *draudses progresu*. Gan zilwezi, kas atkrituši no Deewa, Deews reformè, wed atpakal pee sewis *zaur* kristigu tizibu, bet draudsi ne. Draudsi — tas ir, ne tizibasschkiru, ta maswehrtiga Deewa azîs, pat grehks — winsch attihsta, „tas sinepu graudinsch" *aug* par koku, lai daudsi atrastu patwehrumu „wina saros" (Mat. 13, 31. 32). „Un tik loti Deews *pasauli* mihlejis" — tas ir, wisu zilwezi. Muhscham Deews naw kahdas partijas Deews, bet gan wisu tizigo Deews. — Kas leelas, ka tikai wini Deewa ihstee behrni, waj pat tee 144,000, tee loti maldas. Tizibasschkiras Deewa azîs naw nekas, bet ewangelijums wiss. Bet wisi neteek westi pee Deewa weenadâ weidâ. Kamehr zilweze wehl bij neattihstita, tai newareja dot skaidrako ewangelijuma weidu. Lihdsumu near ar wahzsemneeka arkleem un winu neplauj ar plaujamàm maschinam. Katolisms bij tik pat wajadsigs un droschi ween wehl ir tik pat wajadsigs, zik protestantisms. Un kad katolisma wairs newajadsès, tad wina ari wairs nebuhs — ne muhsu, bet Deewa roka panems to prom. Saprotams, ar to mehs nebuht neesam gribejuschi sazit, lai zilweks apmeeringats, kad winsch Katolis, waj Protestants — „*kad tik kahdâ draudsè*?" Esam jau sazijuschi, ka draudse Deewa preekschâ naw itin nekas. Meerâ lai esam tikai tad, kad „tas Gars pats apleezina lihds ar muhsu garu, ka esam Deewa behrni" (Rom. 8, 16), kad esam „peedsimuschi no augscheenes" (Jahn. 3, 8), kad waram sazit, ka „mehs sinam, kad muhsu laizigais mahjoklis, schi buhda buhs salausta, tad mums ir ehka no Deewa, mahjoklis ne rokam taisits, kas ir muhschigs Debesîs" (2. Kor. 5, 1). To nepanahk zaur tizibasschkiru, bet gan zaur ewangelijumu. Un ewangelijums naw tizibasschkira jeb atsihschana — „atsihschana uspuhsch" (1. Kor. 8, 1) — ewangelijums ir „Deewa spehks" (1. Kor. 1, 17. 18) kas naw atkarigs ne no weenas tizibasschkiras. Tizibasschkiras gan ir atkarigas no ewangelijuma. Kad zilweks zaur ewangelijumu tapis par Deewa behrnu, tad tas ir Jesus mahzeklis un tad lai tas dara to, ko atsihst par sawa Meistera prahtu — lai peebeedrojas, waj paleek tajos laudis, kurus winsch pehz sawas labakàs pahrleezibas us Bihbeles pamata, tiz ejam to zelu, ko Jesus pawehlejis un pee tam lai usskata par Deewa behrneem ari tos, kas tà pat zaur ewangelijumu tapuschi par Deewa behrneem, bet eet to zelu, kas *wineem* schkeet par Deewa nokahrtotu. Tad drihs ween mehs dsihwosim atkal apustulu laikos, kur kristigos neschkihra atsihschanas (Gal. 5, 20 „schkelschanàs;" 1. Kor. 3, 3—5), bet tos weenoja — mihlestiba.

III. Bihbeles Deewa religija un winas lozeklu tagadejee usdewumi.

Bagati, bagati — naudâ aprehkinot miljonu mantineeki, pat wairak — neaptweramas bagatibas mantineeki (1. Kor. 6, 20; Ebr. 9, 12—14; 1. Peht. 1, 18. 19; 2, 9. 10; Ew. 1, 7 18; 2, 7; 3, 8. 19) ir Bihbeles Deewa religijas lozekli. Un jau seschdesmit gadu simtenus ir krahjusès winu bagatiba, wairojusès us brihnischkà Deewa walsts attihstibas likuma, pehz kura *Deews dod saweieem arween tikdauds, zik tee spehj sanemt*. Un wehl arween Deewa mantu glabatuwes neaprehkinamas, miljonu miljonu gados neistehrejamas. Bet waj bagateem laudim naw sewischki usdewumi? Waj bagatibai arween naw skaugu, waj tai naw usgluhnetaju un saglu? Waj Deewa laudim, kas dsihwo us Deewa walsts attihstibas likuma pamata, naw *katrâ* laikâ sewischki usdewumi? Waj *diwdesmitam* gadu simtenim naw *sawi* usdewumi? Un atbilde skan: Ir!

1. Bihbeles Deewa religijas lozekleem tagad jatop pilnam skaidribâ, ka ta Kunga atnahkschana ir gandrihs waj preeksch durwim. Buht pascheem swehteem un darit zitus par Kristus mahzekleem — tee ir tee diwi leelee usdewumi, kas Bihbeles Deewa religijas lozekleem jaispilda arween — sawâ *parastâ*, normalâ, kahrtigâ dsihwè, *kahrtigos apstahklos*. Bet Bihbeles Deewa religijas lozeklu dsihwe *arween nerità to parasto* gaitu. Kristus draudses gaita scheit, us muhsu semes lodes, nobeigsees *ahrkahrtigos apstahklos* un *ahrkahrtigâ*, pawisam brihnischkà *weidâ*. Tas Draudses Galwa, Jesus, tas Kristus, tas Kungs, nahks zeenigi, personigi no Debesim saweem laudim, „sawai bruhtei" (Mat. 25. nod.; Par. 22, 17) pakal, lai tos westu pee Sewis un lai dotu nahwesbelseenu „tàs bruhtes" wilinatajam, kas eedroschinajees usmestees Winam par sahnzensi sawas „bruhtes", sawas draudses azupreekschâ (1. Kor. 15, 51. 52; 1. Tes. 4, 13—5, 1—6; 2. Tes. 2, 1—12; Jahn. Par. 19, 11—21; Mat. 24. nod.; 2. Peht. 3, 10—13). — Kad Winsch *pirmo reisi* atnahza, preeksch apmehram 2000 gadeem, tad „eelejas tapa paaugstinatas un wisi kalni tapa pase-

moti," sataisot Winam zelu (Es. 40, 3—5; 62, 10. 11; Mat. 3, 1—12) un tad Winsch *wirreis*, laika beigâs — to deenu un stundu neweens nesin (Mat. 24, 36. 42—44; Mark. 13, 32. 37; 1. Tes. 5, 1—3) — atnahks, tad schi zela sataisischana notiks wehl plaschakos apmehros. Ihsi preeksch ta Kunga atnahkschanas, tas ir pehdejos gados, tas Kungs dos ahrkahrtigas schehlastibas — 1) „islees no Sawa Gara" us saweem laudim, neewehrojot kahrtu isschkiribas, us „wisu meesu" (Ap. D. 2, 17. 18) un 2) sinaschana par Wina gribu un nodomeem — „Rakstu atsihschana" leeliski pawairojees (Dan. 12, 4; Ebr. 8, 11; Jahn. 6, 45) un 3) Sawas atnahkschanu tuwumu tas Kungs pawehstis zaur sihmem (Mat. 24. nod.; Mark. 13; Ap. D. 2, 19—21; Malak. 4. nod.). To Winsch daris neween tapehz, lai sagatawotu Sawus laudis us Wina sanemschanu, bet sewischki ari tapehz ka tas buhs wajadsigs Wina laudim, zihnotees pret Sahtanu, Wellu, kas ari daris wisu, ko tik ween spehs sawas religijas un walsts labâ, ari ihsi preeksch ta Kunga atnahkschanas (Mat. 24, 21. 22), labi sinadams, ka tas ir pehdigais isdewigais laiks preeksch wina leetas. — Swarigais jautajeens nu ir tas: Zik tuwu mehs tagad esam ta Kunga atnahkschanai? Un ta atbilde skan: *Mehs jau dsihwojam pehdejâ laikâ — pehdejais periods schis semes dsihwei ir eesahzees*, jo 1) Swehtais Gars teek isleets us wisu meesu, 2) Rakstu atsihschana leeliska, 3) tàs sihmes jau rahdas — „wihgeskoka saros jau pumpuri metas un lapas plaukst — wasara ir klaht" un „tas ir *tuwu preeksch durwim*" (Mat. 24, 32. 33).

Swehtais Gars teek isleets pahr wisu meesu. Gan Swehtais Gars ir islehjees wairakas reisas, ka pirmos Wasaras Swehtkos, Lutera laikos, Menonitu iszelschanàs laikos, Baptistu laikos, Brahlu Draudses laikos, Metodistu laikos, Muhdija laikos, bet ne pahr wisu meesu. Swehta Gara isleeschanàs arween bij aprobeschota us *sinameem laudim un sinamu weetu*. Tagad Swehtais Gars islejas us *wisu meesu*, wisur plahweju iskaptis skan, wisur dsird par Swehta Gara isleeschanos, brihnischku, pat neisprotamu.

Rakstu atsihschana ir loti pawairojusès. Kas tagad no mums nesin pestischanas zelu? Atstahj katru grehku, noschehlo to, luhds peedoschanu un tizi Jesus apsolijumam. Tas pestischanas zelsch. Agrak wis tà nebij. Ko laudis naw darijuschi, lai tiktu glahbti, lai apmeerinatu sawu sirdsapsinu! Pagani pat atdewa dsihwibu, lai tiktu glahbti; daschi kristigee dsihwoja dsihwi, kura bij lihdsiga mirschanai, lai tiktu glahbti. Waj lai aisrahda scheit us Stabu Apdsihwotajeem, kuri wisu sawu muhschu pawadija stabu galâ, no dsihwes neko nebaudidami; jasaka mirdami badu, zeesdami salu un slahpes, lai tiktu glahbti? Waj lai Flagelanti mums pastahsta, kà wini mekleja pestischanu? Wini gahja pilsehtu no pilsehtas un pee katras pilsehtas wahrteem kapaja ar pahtagam sawas muguras lihds asinim un dseedaja grehku noschehloschanas dseesmas, pestischanu mekledami. Waj lai muhki stahsta par sawu dsihwi? Daschs nesa kehdes us kailas meesas wisu muhschu, schkirts no dsihwes, smakdams klosteri, lai tiktu glahbts. Kas wiss no ta tagad atlizis? Deews lika laika peepildischanâ Gutenbergim atrast drukasmahkslu, drihs pehz tam lika Luteram Bihbeli pahrtulkot un laist drukatu tautâs. Laudis lasa Bihbeli un Swehta Gara pamahziti sin, kà tikt Debesis. Prom newajadsigà mozischanàs, prom dwehseles bailes un dwehseles inkwisizijas. Zilweki, preekâ smaididami, klausas pestischanas wehsti, ar preeka asaram to usnem un teek — glahbti.

Pehdejà laika pasihschanas sihmes rahdas arween wairak. Wisas scheit ussihmet leekas newajadsigi. Esam jau aisrahdijuschi us tàm nodalam Bihbelê, kur par to wiswairak runa. Tatschu mums schkeet labi, usrakstit teeschi daschus sihmigus Bihbeles pantinus: „Peeluhkojeet, ka neweens juhs nepeewil, jo tur dauds nahks manâ wahrdâ (tas ir, atswabinataja, labdara wahrdâ) un sazis: es esmu Kristus (tas ir, es esmu tas ilgi gaiditais tautas glahbejs, kas jums doschu wisu labu) un dauds peewils" (Mat. 24, 5). „Bet to tewim *buhs sinat*, ka pehdigâs deenâs breesmigi laiki nahks, jo zilweki buhs paschu mihlotaji, naudas kahrigi, leeligi, lepni, saimotaji, wezakeem nepaklausigi, nepateizigi, neswehti; bes mihlestibas, nesaderigi, apmelotaji, kas nesawaldas, kas breesmigi, kas labu nemihl; nodewigi, nebehdneeki, uspuhsti, kas wairak mihlo kahribas ne kà Deewu; kas leekas Deewa bijaschanu zeenijoschi, bet winas *spehku* aisleeds. No tahdeem atkahpees!" (2. Tim. 3, 1—5). „Ewangelijums wisâ pasaulê taps sludinats wisàm tautam un tad nahks tas gals. Juhs dsirdeseet karus un karu daudsinaschanu. Luhkojeet, nebehdajatees, jo wisam tam tà buhs notikt, bet tad wehl *naw* tas gals. Jo tad tauta zelsees pret tautu un walsts pret walsti un tad buhs bada laiki un mehris un semes trihzeschanas *daschâs weetâs*. Bet wiss tas buhs tikai to leelo behdu *eesahkums*." (Mat. 24, 14. 6—8.) „Bet dehl muhsu Kunga Jesus Kristus atnahkschanas un dehl muhsu sapulzinaschanas pee wina mehs, brahli, juhs luhdsam, ka juhs netopat drihs prahtâ schaubiti, neds istruhzinati, ne zaur wahrdu, ne zaur grahmatu, it kà no mums buhtu rakstits, ka ta Kunga deena esot klaht. Lai neweens juhs nekahdâ wihsê nepeewil, *jo ta nenahks, pirms ta atkahpschanàs nebuhs nahkusi un tas grehka zilweks, tas pasuschanas dehls, nebuhs parahdijees*." (2. Tes. 2, 1—3). — Wairak ne kà nekad teek atmesti wisi deewigee likumi, deewigee usskati un to weetâ teek eewesti pretdeewigi usskati — „newajagot autoritates, newajagot laulibas, zilweka pascha griba esot augstakais likums u. t. t. Tihri nemanot *wisâ pasaulê pulzejas un weenojas* nedeewigi spehki kopâ un masi pa masam eenem weenu posiziju pehz otras — awischneezibu, grahmatneezibu, skolas lihds pat augstskolu katedreem u. t. t. Ta ir ta „atkahpschanàs." Truhkst

wehl tikai „Grehka Zilweka." Bet kad tas parahdisees, tad jau wisam tizigo starpā jabuht sagatawotam us breesmigu zihnu un behdu zeeschanu, „kahdas naw bijuschas no pasaules eesahkuma lihds schim laikam" (Mat. 24, 21. 22).

(Turpmak wehl).

Pestischanas zelschi, droschiba un preeks.

III. Par preezigām juhtam.

Swehtôs rakstôs juhs atradiseet, ka pehz tam, kad Jesus Kristus ispirkschana jums dewuse pestischanu un Deewa wahrds pestischanas droschibu, Swehtais Gars, kas eemahjo ikkatrā atpestitā dwehselê, dod jums meeru un preeku.

Newajaga aismirst, ka katrs atpestits zilweks sewi nes wehl sawu samaitato meesigo dabu, kurā winsch ir dsimis un kura, warbuht, jau paschā agrā behrnibā beeschi ir sewi parahdijuse. Swehtais Gars, kas eemahjo tizigā sirdi, pretojas meesai un teek apbehdinats zaur katru winas parahdibu domâs, wahrdôs un darbôs. Ja zilweks dsihwo, kā tam Kungam patihk, tad Swehtais Gars wina dwehselê rada sawus dahrgos auglus: mihlestibu, lihgsmibu un meeru" (Galat. 5, 22). Bet ja winsch dsihwo pehz meesas prahta un pasaules eeradumа, tad Swehtais Gars top apbehdinats un Wina augli issuhd leekā waj masakā mehrā. Tā starp Kristus ispirkschanu un muhsu pestischanas droschibu no weenas puses, un muhsu dsihwi un eekschkigo preeku, no otras puses, ir tuws sakars. Ja Kristus kahdreis sawu wahrdu lausis (paldees Deewam, tas nekad newar notikt), tad sabruks ari juhsu pestischana; kad juhsu dsihwe nebuhs tahda, kahdai wajaga buht (usmanat paschi sewi, jo tas war gaditees), tad beigsees ari juhsu preeks. Par pirmeem kristigeem sazits (Ap. d. 9, 31), ka tee „staigaja ta Kunga bijaschanā un wairojas zaur ta Swehtā Gara eepreezinaschanu;" un 13. nodalā, 52 p: „mahzekli tapa peepilditi ar preeku un Swehtu Garu." Mans garigais preeks buhs proporzionals (lihdsigs) manai garigai usweschanai pehz manas atpestischanas. Beeschi laudis samaisa sawu garigo preeku ar sawu pestischanu, — bet schis ir gluschi atsewischkas leetas. Kad juhs ar paschmihlibu, nepazeetibu un pasaurigu usweschanos u. z. apbehdinat Swehto Garu un saudejat sawu preeku, tad daudsreis juhs domajat, ka ar to ari juhsu pestischana sahkuse schkobitees. Atkahrtoju: juhsu pestischana pamatojas us Kristus nopelnu, juhsu droschiba — us to, ko saka Deewa wahrds; bet juhsu preeks atkarajas no ta, lai juhs neapbehdinatu Swehto Garu, kas eeksch jums mahjo. Kad tizigais ar kaut ko apbehdina Swehto Garu, tad wina satiksme ar Deewu Tehwu un Deewu Dehlu top us laiku pahrtraukta, un preeks un satiksme ar Deewu tikai tad atkal eestahjas, kad winsch noschehlo un atstahj sawu grehku. Peemehram: juhsu behrns ir isdarijis kaut ko, un juhs no wina waiga nolasat, ka ar winu naw wiss kahrtibā. Pusstundu atpakal behrns lihds ar jums staigaja dahrsā un baudija tos paschus preekus, ko juhs; ar ziteem wahrdeem — winsch stahweja ar jums sakarā un winam bija tās paschas juhtas, kas jums. Tagad tas ir pahrwehrtees: nepaklausigais behrns stahw kaktā un schehl skatitees us winu. Pehz tam behrns atsihst sawu wainu, juhs winu pahrleezinat, ka winam esot peedewuschi, bet winsch, warbuht aif kauna jeb zita kahda eemesla, tomehr wehl raud sawā kaktā. Kur tagad schis behrnischkigais preeks, kas bij pusstundu atpakal? Winsch isgaisis. Kadehl? Tadehl ka juhsu sakars ar behrnu pahrtraukts. Bet waj ir mainijuschās ari tās radneezifkās saites, kuras bij starp jums pusstundu atpakal? Sinams, ka nê! Schis saites ir dibinatas us wina dsimschanas fakta, turpretim behrna sakars ar jums atkarajas no wina usweschanās. Peenemsim, ka tagad behrns isnahk no kakta ar sagraustu sirdi un padewigu prahtu, no sirds atsihst sawu nedarbu un to noschehlo. Tad juhs apkampjat, noskuhpstat sawu behrnu un wina preeks atkal atgreeschas, tadehl ka atjaunojas eepreekschejais sakars ar jums.

Kad kehninsch Dawids apgrehkojās ar Urija seewu, tad winsch neluhdsa: „Atdod man atkal sawu pestischanu," bet „atdod man atkal sawas pestischanas preeku" (Daw. ds. 51, 14). Lai atgreestos atpakal pee augschminetā peemehra, peenemsim, tai azumirklî, kad behrns nosodits stahw kaktā, juhs dsirdat sauzeenu: „Deg, deg!" Ko juhs daritu? Waj atstahtu winu degoschā mahjā un lautu winam eet bojā? Sinams, ka nê!

Domaju, ka pirmais, pehz ka juhs twertu, buhtu juhsu behrns. Wezaku mihlestiba ir weens, bet preeks, ko rada satiksme — sakars, ir kaut kas gluschi zits. Kad tizigais grehko, tad wina sakars ar Deewu us laiku teek pahrtraukts un preeks issuhd, kamehr winsch neatgreesisees pee sawa debesu Tehwa ar salaustu, sagraustu sirdi un nenoschehlos sawus grehkus. To darijis, winsch tizedams Deewa apsolijumam sin, ka winam peedots, jo Deewa wahrds skaidri saka: **„Ja mehs sawus grehkus issuhdsam, tad Winsch ir uszizigs un taisns, ka Winsch mums grehkus peedod un muhs schkihsta no wisas netaisnibas".** (1, Jahn. 1, 9). Neaismirsisim, ka radneezibas saites — wisstiprakās, bet sakara — satiksmes saites — wisglesnakās. Nekahds sahtana spehks nespehj pahrraut schis garigās radneezibas saites, bet kahdas netihras domas, kahds launs wahrds, war pahrtraukt sakaru ar Deewu.

Ja jums usnahk tumscha stunda, pasemojatees Deewa preekschā; pahrbaudat sawus zelus un ja atrodat sewî to sagli, kas laupijis juhsu preeku, tad wedat winu tuhlin gaismā; issuhdsat sawu grehku Deewam, lodat sewi bes schehlastibas par schò garigo neusmanibu, zaur ko saglim bij eespehjams nepamanitam eesagtees juhsu sirdîs. Bet nekad, nekad nesajauzat juhsu pestischanas faktu ar juhsu pestischanas preeku.

Beidsot nemsim wehl weenu peemehru. Kahdâ klusâ, brihnischkigâ nakti, mehnesgaismâ pee esera krastâ stahw diwi draugi un preezajas par mehnescha sudrabstareem, kuri rotajas us klusâ uhdens lihmena. Weens no wineem saka: „Zik patihkams ir pilnais mehnesis un kâ brihnischkigi laistas winsch muhsu preekschâ.“ Tai azumirkli otrs eesweesch akmentinu uhdenî un pirmais usbudinats eesauzas: „Rau, wiss mehnesis sasists gabalu gabalos, kuri issmaiditi kustas pa uhdens wirsu.“ „Kas par neprahtibu!“ atbild otrais, „paraugees augschâ, mehnesis nemas naw mainijees, ismainijusês tikai uhdens wirspuse, kurâ mehnesis atspihdeja.“

Schis esers — muhsu sirds.

Kad mehs nezeescham sawâ sirdî grehku, tad Deewa gars mums atklahj Kristus godibu, muhs zaur to meerina un eepreezina. Ja mehs, kaut us azumirkli, usnemam sewî sliktas juhtas un dodam weetu newajadsigeem wahrdeem, tad Deewa Gars dara nemeerigu muhsu esera wirspusi, wisas muhsu preezigâs juhtas teek sadragatas gabalu gabalos, mehs sajuhtamees eekschkigi nemeerigi un ustraukti tik ilgi, kamehr Deewa preekschâ neatsihstam to grehku, kursch laupija mums eekschkigo meeru, pehz tam eestahjas atkal klusais, meerigais satiksmes preeks ar Deewu. Kad juhs eekschkigi esat nekahrtibâ, waj tadehl ari Kristus ispirkschanas darbs ir nekahrtibâ? Sinams, ka nê. Tadehl ari juhsu pahrleeziba par pestischanu naw kustinata. Bet kas tad ir mainijees? Ismainijusês ir Swehtâ Gara darbiba eeksch jums. Lai Deewa Gars juhs pilditu ar Kristus nopelna un slawas atsihschanu, tai weetâ Winsch, apbehdinats, peepilda juhs ar juhsu nezeenibas un grehka apsinu. Winsch atnem no jums juhsu meeru un preeku, tik ilgi, kamehr nenoteesajat un neatstahjatees no sawa launa pasahkuma, kuram Winsch pretojas. Buhsim loti usmanigi, lai neapbehdinatu Swehto Deewa Garu, zaur ko mehs esam apseegeleti (Ew. 4, 30). Zik wahja ari nebuhtu juhsu tiziba, esat weenmehr pahrleezinati, ka 1) tas **Deewischkais Waigs**, kam juhs esat usfizejuschees, nekad nemainisees: „Jesus Kristus tas pats wakar, schodeen un muhschigi“ 2) Wina **darbs** nekad neismainisees: „Wiss, ko Deews dara, tas paleek muhschigi, kam neko newar peelikt, nedf no ta ko atraut“ (Mahz. 3, 14), 3) **Wahrds**, ko Deews ir runajis, nekad nepahrgrosisees: „Sahle ir sawihtusi un winas puke nokritusi, bet ta Kunga wahrds paleek muhschigi“ (1. Pet. 24, 25).

Tâ tad mans tizibas preekschmets, manas pestischanas un pahrleezibas pamati — **ir muhschigi nekustinami.**

Wehlreis jums jautaschu: kurâ klasê juhs brauzat? Greeschatees sawâ sirdî pee Deewa un dodat atbildi Winam. „Kas Wina leezibu peenehmis, tas ir apseegelejis Deewu esam pateesigu“ (Jahn. 3, 33).

Pamoschanâs un swehtischanâs

Apzerejumi par kristigumu — pamoschanâs un swehtischanâs.

„**Nodalas redaktors: W. Fetlers.**

Wisus rakstus preeksch schis nodalas luhdsam peesuhtit us adre
В. А. Фетлеру, „Домъ Голгоѳы“, Госпитальная ул. 24, Рига

Balsis is pagahtnes.

Kahdâ 30 g. wezâ laikrakstâ, kuru preeksch kahdam deenam usgahjam, mehs atradam sekoscho atsauksmi par D. L. Mudiju un ziteem ewangelisteem, kuru darbs toreis tika atklahti pahrrunats:

Winu sewischkee panahkumi grehzineeku weschanâ pee Pestitaja nezeeder wineem, bet ewangelijumam. Winu popularitate, jeb warbuht ekszentrisms, welk laudis kopâ klausitees stahstu no Krusta, kuram ir saws dsihwibu dodoschs spehks, un kuru wini zehla preekschâ ar tahdu nopeetnibu un asumu, kas naw parasts kanzelês. Schinî sinâ wini ir loti wehrti. Wini nesaka kahrigi klausoschamees, lai eet un stude Bibeli, apmekle basnizu, atgreeschas no grehkeem, islabo sawu dsihwi, pahrdoma un luhds, lai tiktu glahbti; bet lai wini tiz **t a g a d**, un lai peenem tuhlin pilnigu peedoschanu un glahbschanu zaur Kristu. Ne ta dehl, ko klausitaji war darit, bet ta dehl, ko Kristus jau ir darijis, wini nopeetni top luhgti peenemt pestischanu „scheit un tagad.“ Schis sludinaschanas stils ir dewis tos sewischkos panahkumus, kuri pawada schahdas kalposchanas, no Pehtera laika Wasarswehtkos, un no Pahwila laika Wihlipos lihds schai deenai.

Laiki war grosites, bet ne tâ zilweka sirds, ar winas dsiko wajadsibu un degoscham ilgam; un tas pats wezais Ewangelijs ir tagad kâ toreis „Deewa s p e h k s par pestischanu ikweenam, kas tiz.“ Kaut tizigee sludinataji atsihtu to wairak!

Is „The Christian“, F. M.

Swehtischanâs un pamoschanâs sapulzes Leepajâ.

30., 31. julijâ un 1. augustâ Rigas Golgatas Misiones wadonis, W. F e t l e r s, apmekleja us Wez-Leepajas Pawila draudses komitejas sirsnigu un neatlaidigu luhgumu Leepaju. Rahdâs, ka daudsi bija luhguschi Deewu pehz ihpaschâm swehtibam, jo wisâs sechâs sapulzês, kuras schinîs trijâs deenâs tapa noturetas, plkst. 5 pehz pusdeenas tizigajeem un plkst. 8 wakarâ preeksch wiseem ta Kunga schehlastiba un Deewa Gara spehks bija stipri nomanams. Wakara sapulzês leelâ basniza bija pilna, otrâ un treschâ wakarâ pahrpildita, tâ ka pat pee durwim nebija ruhmes. Ta brihnischkiga leeta ir ta, ka it ihpaschi jaunee laudis, kureem teem wezajeem tizigajeem bija allasch, tâ sakot, „us pirksteem jaskatas,“ winu seklâ kristiguma un pasauliga prahta dehl, tagad wisur schahdas sapulzes nomanami ka tee dedsigakee un tschaklakee Deewa luhdseji un Deewa walstibas isplatitaji. Schi parahdiba ir nomanama wisâ schinî pehdejo laiku pamoschanâ, kura eesahkas gadus septinus atpakal ar Welschu pamoschanos zaur Ewanu Robertsu un ziteem ta Kunga rihkeem, pahrgahjis us Indiju un Kihnu un turpinajâs tagad daudsâs weetâs wisâ pasaulê; schis ir it kâ tahds wehlais leetus, par kuru ir teikts: „Es isleeschu no

sawa Gara us wisu meesu . .", un mums schkeet, ka schi ir ta pehdejà leelà pasaules pamoschanàs, pirms tas Kungs nahk. Jo „redsi, Winsch saka, Es nahku drihs." (Jahn par. 22 : 12).

Starp ziteem Fetlera aisrahdijumeem, no ihpaschas wehrtibas bija tas, kad winsch paskubinaja Leepajas tizigajos sargatees no tàs leelàs maldibas: atsiht un slawet tikai weesus, waj zelodamu ewangelistu, kas us ihsu brihdi pee wineem atrodàs, un nizinat mahjeneekus — strahdneekus. „Es esmu dsirdejis," winsch sazija, kahdâs weetâs, kur es esmu bijis noturet pamoschanas sapulzes, pehz manas aisbraukschanas daudsi no draudses lozekleem sahka runat, ka tik tahds ir wehrts sludinatajs, ka Fetlers, un tee muhsu paschu mahzitaji, ko tee war u. t. t. Tahdas walodas loti sahpina manu sirdi, jo tee, kas tà runà, drihsak strahdà pee Deewa walstibas nolausischanas, neka ustaisischanas. Tee kas mani tura pahraku, waj leelaku par ziteem mahzitajeem waj sludinatajeem, loti maldàs, jo zilweks neko newar nemtees no sewis, ja winam netop dots no luhgschanas. Es pats turu sewi par to masako un neзeenigako ta Kunga kalpu, un dsihwoju ne zaur sawu nopelnu, bet gluschi no Deewa schehlastibas, kapehz ar bijaschanu un drebeschanu us to dsenos, lai ziteem sludinadams pats netopu atmests. Jums ir jasin, — turpinaja runatajs, — ka Deewam ir daschadi kalpi, un ka katram ir dots ihpaschs darbs un usdewums. Weens ir likts no ta Kunga Gara par apustuli un ewangelistu, bet otrs par ganu un pamahzitaju, zaur to paschu Garu. Weena usdewums eet apkahrt, un ar spehzigu wahrdu laudis ustraukt un pamodinat uo grehka meega un remdenas dsihwes, — otra, ta mahjas mahzitaja, ne masak swarigs usdewums ir issehto sehklu aplaistit, apkopt jaunpeedsimuschàs dwehseles, sneegt teem ta Deewa wahrda peenu un ar laiku mahzit winàm baudit stipro lihds ar Kristus krustâ sischanas, kapâ likschanas, augscham zelschanas un Swehta Gara kristibas baribu. Scheit nu Deewa laukâ Pawilam un Apollum ir draudsigi kopâ jastrahdà. Bet ta darba swehtiba un auglis buhs ne Pawila neds ari Apollus gods; jo Pawils dehstijis, Apollus laistijis, bet **Deews ir to augumu dewis, Winsch lai ir slawets** par wisu. Tà tad, ja mehs saprotam, ka mehs nestrahdajam preeksch sewis, tad redsam, ka tas Pawils newar istikt bes Apollus, neds Apollus bes Pawila. Jo kaut ari Pawils buhtu dehstijis, — ja Apollus neaplaistitu, waj eesehtais neisnihks? Un ja Apollus duhschigi apleetu dobes, bet ja Pahwils nebuhtu papreeksch eesehjis, waj tur kas isaugs? No ta mehs redsam, ka Deews tà ir eekahrtojis, lai mehs buhtu it kà lozekli weenâ meesâ, kuri weens otram wajadsigi un weens otram palihds tàs *Galwas*, tas ir, Kristus, planus un pawehles ispildit. Tadehl, kad es esmu projam ar pamoschanos darbu, tad nebrehzat tik dauds man pakal, bet jo duhschigaki pulzejatees ap sawu draudses ganu, lai apkoptu to, kas eestahdits, tà ka lai tas auglus atnes tam Kungam. Es esmu bijis draudsês, kur Deewa Gars darbojas sinamâ mehrâ, bet kad es biju aisbrauzis, wiss gandrihs nowihta un isnihka, tapehz ka mahjeneeki — tizigajee nesaprata, kas ir winu usdewums."

Wehl Fetlers dewa kahdu wispahrigu aisrahdijumu ari draudschu ganeem, mahzitajeem un sludinatajeem. Winsch esot nowehrojis, ka tee, kuri schim darbam nestrahdà preti, bet ir preezigi par ta Kunga Gara darboschanos zaur pamoschanos darbu, — it meerigi war turpinat sawu darbu nu ar wehl jo labakàm sekmem pehz ewangelista aisbraukschanas, bet tee draudschu wadoni kas kritisè un scho darbu noleek — wiswairak personigas skaudibas dehl — ar to kaite ne wis tam pamoschanas sludinatajam, bet sew pascheem. Jo tee laudis wispahrigi ir deesgan nojautigi un sapratigi, waj kahds pee wineem ir nahzis sawâ wahrdâ, waj sawu slawu mekledams, jeb kà ta Kunga suhtnis. Un ja nu tee reds, ka winu garidsneeks waj preekschneeks ir tahdam darbam pretigs, tad wini noprot, ka winsch ir paschmihligs zilweks, kas wairak par to ruhpejas, ka winu gods un slawa netop pamasinata zaur kahda zita popularitati, ne kà par to, lai grehzineeki taptu peewilkti zaur ewangelista popularitati un ihpaschàm metodem pee Deewa wahrda klausischanas un atgreeschanos no grehkeem."

Neweens newar teikt, ka Fetlers paschmihligi waj skaudigi kritisetu zitu sludinataju darbu un darbibas wihsi jeb metodes, jeb ka winsch eenihdetu pat sawus launakos pretineekus un aprunatajus; bet winsch issaka sawu brihnischanos par to, ka daschi ziti strahdneeki nemàs sewi usstahdit par wina darba un sludinaschanas kritikeem, un daschi pat gribedami winam rakstit preekschrakstus, kà buhs sludinat, un kahdas metodes leetot. Daschi atkal grib eerihkot un eezelt „kontrolerijas", no kuràm lai katrs Deewa suhtnis papreeksch dabutu sawu „swehtischanu", pirms winsch ko drihkstetu darit. Bet schahdi draugi aismirst, ka „tas Sw. Gara Wehjsch puhsch, kur *gribedams*," (Jahn. 3 : 8), tas ir, tur kur *Winsch*, tas Gars grib, jo Winsch ir Deews un Patwaldneeks, un neatkarigs no sinedrioneem, pahwestibam un konsistorijam. Un ja schis eestahdes **grib** Winu pahrwaldit un kontrolet, tad Winsch meerigi ignorè winus un to, kas tur sehsch, un paeet garam, us Betlemi, waj Nazareti, tà ka teem rakstu mahzitajeem un warisejeem wehlak jabrihnàs un galwu kratot jajautà: „Waj no Nazaretes nahk kahds labums? Jeb waj kahds praweets zehlees no Galilejas!?" Bet tas Dawida un Juda Dehls, tas Wisuaugstakais Praweets teem atbild: „Redsi, juhsu nams **jums** top atstahts postâ. Bet pateesi, Es jums saku, ka juhs Mani neredseseet, lihds kamehr juhs saziseet: „slawets, kas nahk ta Kunga wahrdâ." (Luhk. 13 : 35). Un **tà, kà** tam Meisterim gahjis, tà **allasch**, wisos gadu simtenos gahjis wina kalpeem, lai peepilditos ko Winsch papreekschu sazijis: „Kalps naw leelaks, neka wina Kungs. Ja tee

„Kristigs Wehstnesis", Nr. 10, 1912. g.

Mani wajajuschi, tad tee ari juhs wajas. Ja tee Manu wahrdu turejuschi, tad tee ari juhsu wahrdu turès. Bet tee jums to wisu daris Mana wahrda dehl, tapehz ka tee To nepasihst, kas Mani suhtijis. (Jahn. 15 : 20. 21).

„Un tur schkelschanàs zehlàs starp teem laudim Wina dehl.“ (Jahn. 7 : 43). Un pat schkelschanàs ir allasch notikusi ap Wina swaiditeem apustuleem un kalpeem.

Pehdejà sapulze Leepajâ bija jo ihpaschi swehtita. Rahdijas, it kà mihksta, dseededama ella bija isleeta pahr wisu basnizu uf lauschu sirdim, kad zelos metuschees luhdsam Deewu. Bija dsirdama raudaschana, grehku suhdseschana, un no ziteem Deewa slaweschana no wisàm pusem. Waretu domat, ja schìs sapulzes buhtu tapuschas turpinatas wehl kahdas trihs deenas, tad waj wisa Leepaja buhtu tapusi sakustinata. Tikai schehl ka naw atrodamas leelakas telpas, kur waretu saeet wismas 4000 —5000 zilweku! Taws darbs lai sek, ak Kungs!“

Krustnesis.

Talsi. 3. septembrî eebrauza Talsos ewangelists W. Fetlers, kursch bija no Talsineekeem eeluhgts noturet garigus preekschnesumus. Ar ihpaschu preeku F. apmekleja scho maso Kursemes pilsehtinu, jo scheit winsch ir peedsimis un nebija to apmeklejis jau 22 gadus, kamehr sehns buhdams no tureenes bija iszelojis. Tagad nu winsch wareja sawâ dsimts pilsehtâ pasludinat Kristus neisdibinajamo bagatibu. Sapulzes bija nodomatas noturet luhgschanas namâ. Bet luhgschanas nams israhdijàs dauds par masu preeksch sapulzem un tanî paschâ deenâ noihreja Talsu Latweeschu Saweenigàs Beedribas sahli, leelako sahli Talsos, uf 4. un 5. septembri, preeksch diwi sapulzem deenâ — pl. 5 un 8 wakarâ. Aprinka preekschneeks dewa atwehli preesch minetàm sapulzem, bet sazija: „Mas jums buhs publikas — Talsu eedsihwotaji neiutresejas par garigàm leetam.“ W. F. atbilde ir schì: „Ja Deews suhta swejneeku, tad ari Winsch suhta siwis.“ Un tà ari israhdijàs. Bija sabraukuschi klausitaji no wisas apkahrtnes: Kandawas, Jaunpagasta, Stendes, Pastendas, Sasmakas, Ugunzeema, Mehsraga, Kaltenes, Nogales un pat no tahlakàm weetam, no Wentspils. Jo daschi bija jau wairak gadus luhguschi par Talsu pamoschanos, un tas Kungs ir tahds Deews, kas paklausa luhgschanas. 3. septembrî pirmàs diwi sapulzes notureja luhgschanas namâ 4. un 5. septembrî plk. 5 un 8 wakarâ sapulzes notureja Saweenigàs Beedribas sahlê, kura bija pahrpildita no publikas un daudsi aisgahja mahjâs, jo weetas wairs nebija. W. F. runaja pret netizibu — ateismu, aprahdidams faktus, salihdsinadams Bihbeli ar sinatni, ka Bihbele sinatnei neruna pretî, bet laudis, kuri Bihbelei netiz un mehgina to apstrihdet, ir tahdi laudis, kuri, waj nu Bihbeli nesin, jeb sinatni nepawisam nesin. Pa dalai gan ar tronifkeem isteizeeneem aprahdija daschu lauschu neprahtigos jehdseenus un flehdseenus par Bihbeli un winas mahzibu. Beidsot sapulzi, W. F. usaizinaja tos no klausitajeem, kuri wehlas Jesum atdotees, paliktees kopâ uf kahdu brihdi luhgschanâ, issuhdset sawus grehkus un luhgt peedoschanu. Panahkumi bija leeli, jauni un wezi zaur peezelschanos peerahdija, ka wini grib Jesum atdotees — issuhdseja sawus grehkus un luhdsa pehz peedoschanas.

Pehz pirmà wakara teatra sahlê, daschi no pahrwaldneekeem negribeja wairs dot sahli nahkoscham wakaram, tapehz ka akteereem un orkestrim bija nolikts otro wakaru mehginajums. Beidsot tomehr isdewàs saprastees, un atwehleja sahli plk. 5, un otro sapulzi no plk. 8—9. Schinî pehdejâ, kur dauds netapa dseedats, lai nenokawetu laiku, W. F. tureja sawu eewehrojamo preekschnesumu: „Waj Kristus bija Deewa Dehls un kapehz Winam wajadseja mirt par zilwekeem.“ Teatrs bija pahrpildits un netikai sehd=, bet ari wisas stahwweetas eenemtas. Wehlak mums atstahstija, ka teatra wadonis gribejis augschsahlê sahkt turet mehginajumu un meklejis kopâ akteerus, bet tee weens pehz otra pasuduschi. Gribejuschi dsirdet par Kristu. Weens sazija: „Es tik uf azumirkli ee=eeschu,“ bet par welti gaidijuschi atpakal. Runa par Kristu, Deewa Dehlu un grehzineeku Pestitaju bija peekaluse wina usmanibu, tà ka winsch newareja atrautees nenoklausijees lihds beigam. Un tà bijis ari ar dascheem ziteem akteereem un aktrisem. Wini bija aismirsuschi ir sawu mehginajumu, ir teatra buhschanu. Wareja domat, it ka wini buhtu atnahkuschi lihds ar teem greekeem, kas sazija: „Mums gribas Jesu redset.“ (Jahn. 12 : 21). Un no jauna peepildijàs tas wahrds, ko Jesus sazija: „Kad Es no semes tapschu paaugstinats, **wisus** laudis wilkschu pee sewis.“ (Jahn. 12 : 32). Tas noslehpums ir tas, ka W. Fetlers nemeklè sawu slawu, godu, waj laizigu labumu. Bet wina sirds deglin deg lai tikai waretu jo wairak pagodinat Jesu un paaugstinat winu, Pestitaju un Kehninu, wisu lauschu preekschâ. Jeb ka winsch pats issazijàs weenâ sapulzê: „Ziti grib no Jesus pagonem (epoletem) noraut kahdu swaigsniti, un atnemt Winam Deewa Dehla tschinu, es turpretim atrodu Jesu tik warenu, tik brihnischku, tik deewischku, ka ja tikai waretu, labpraht peeliktu uf Wina pagonem kahdu swaigsniti klaht, lai gan tas naw eespehjams, jo Jesus ir ta leelakà goda zeenigs, kahdu tik war eedomatees un dot. Winsch ir Deews no Deewa nahzis, muhsu Kungs un zilweks no zilweka, muhsu brahlis.“

Wehlak dsirdeju wairakus issakamees, ka wini tik ilgi, kamehr dsihwos, neaismirsis schìs sapulzes. Bija it ihpaschi eepreezinoschi redset daudsus no jaunàs paaudses, komerz, pilsehtas un zitu skolu audseknus tschaklus, un wineem par godu jasaka, loti nopeetnus un peeklahjigus apmekletajus. Daschi no teem nahza pehz noturetàm sapulzem Fetlerim lihds uf wina eedsihwes weetu un sazija: „Mehs ari wehlamees no sirds Jesum atdotees un

ſawu dſihwi ſwehtit muhſu tuwakeem, lai waretu eet tapat apkahrt, kà Juhs, un łaudis pamodinat un weſt pee Deewa."

Starp zitu bija intreſanti redſet wiſas leelàs ſapulzes preekſchâ teatrî, noſtahjamees kahdu neilgi atpakał Rigas Golgatas Miſionê atgreeſtu meerateeſas eerehdni, kurſch atklahti apleezinaja, ka no grehzigas un ateiſta dſihwes Deews winu atgreeſis pee ſewis un ka tagad wiſu ſawu dſihwi winſch wehlas ſeedot ſawam Peſtitajam. Agrak winſch pa zauràm naktim dſihwojis, kartis un biljardu ſpehledams, bet tagad wina leelakais preeks ir laſit Deewa wahrdu un leezinat ziteem no Kriſtus. Tas pantinſch, kas winu weda pee pilnigas atdoſchanàs Jeſum, bijis tas Jeſus mihleſtibas wahrds, kuru kahdâ ſpredika beigâs Fetlers ſazijis: **„Kas pee manis nahks, to Es neiſmetiſchu ahrâ."** (Jahn. 6:37).

Pehz Fetlera lekzijas teatrî par Kriſtu, ka Deewa Dehlu, ta ka wehl bija plk. tikai 9, tad iſſinoja turpinajuma ſapulzi luhgſchanas namâ, uſ kureeni daudſi dewàs pa nakts tumſu. Bet winus peewilka Deewa wahrda ſpoſchà gaiſma. „Taws wahrds ir manas kahjas ſpihdeklis, un gaiſchums uſ wiſeem maneem zełeem." Luhgſchanas nams drihſ bija peepildits un ſcheit F. wehl tureja kahdas 2 runas, kuras beidſa tikai drihſ pee pusnakts, un lai gan winſch bija runajis gandrihſ 6 ſtundas no weetas, ar ihſeem pahrtraukumeem, tas Kungs winu tà ſtiprinaja, ka winſch pehz pusnakts ar ſaweem pawadoneem — ſawu tehwu un meerateeſas eerehdni, fuhrmanî ſehſdamees, nemaſ nejutàs ihpaſchi noguris. Atwadiſchanas ſapulze bija ihpaſchi ſwehtita. Jutamees tam Kungam tuwu wilkti, wina mihleſtiba muhs apſpihdeja ar brihniſchku ſpoſchumu, daudſi jauni zilweki, ari ſkoleni un ſkolneezes atdewàs tam Kungam. Deewa Gara ſpehks parahdijàs par wiſu ſapulzi. Daſchi raudaja aiſ behdam — par ſaweem grehkeem, par kureem Sw. Gars winus pahrleezinaja; ziti raudaja aiſ preeka — par peſtiſchanas ſchehlaſtibu, ko wini bija ſanehmuſchi. Un daudſi, kà kambarjunkurs, lihgſmi brauza ſawu zełu. Tam Kungam lai ir gods. (Ap. D. 8:39).

Alberts B a h l i n ſ ch.

„Meklejeet Rakstos!"

Bihbeles iſſkaidrojumi un eepaſihſchanàs ar Bihbeles ſemem, tautam un eeraſcham; ewangelijums un wina apologija; ſprediki.

Kristus.

Teologijas daktera Dſchona Wotſona.

Tulkojuſe F e t l e r u M e l a n i j a.

(Turpinajums).

Schis preteſtibas, beſ ſchaubam, paliks meerâ pehz Wina nahwes, un buhs tikai maſa atſihme juhdu tautas wehsturê — Jeſus no Nazaretes, weetejs agitators un kezeris, kruſtâ ſiſts ſem Ponzijus Pilatus, ap. 33. gadu. Nekas newareja buht wairak negaidits, kà tas, ka neMeers kahdâ neezigâ prowinzê daritu eeſpaidu uſ paganu ſabeedribu, un kahds Galilejas praweets ſakuſtinatu Romas Walſti. Romas iſtureſchanàs pret wiſàm religijam bija paſtahwiga un rakſturiga — ziniſkas nizinaſchanas un paſauliga komforta politika. Deewi, beſ ſchaubam tur bija un ta bija, kopâ nemot, zilwezes nelaime. Katrai tautai bija ſawi ihpaſchi deewi, un katra ſinaja, kà wislabak ar wineem ſalihdſinatees. Lai katrs ſinàs ar ſawu religiju, un lai nekahdâ ſinâ nemaiſas ar zitàm. Uſ ſchahdeem noteikumeem prowinzê wareja peeluhgt deewu, kà patikàs, un Roma gahdaja katrai apſinas brihwibu. Roma, kà paſaules waldneeze, parahdija weeſmihlibu ari ſweſchàm deewibam galwas pilſehtâ, un godinaja winas Panteonâ. Wispretigakee kulti ſeedeja blakus weenâ familijâ, un mehs ſazitu, ka wehl weena religija wairak, maſ ko iſtaiſitu. Tomehr notikas, ka Jeſus tiziba bija tik pilniga un droſcha, tik majeſtetiga un uſwaroſcha, ka wina nahza kà degoſcha lahpa ſabeedribâ, un aiſdedſinaja katru ar drauga jeb eenaidneeka uguni. Romeeſchu wirſneeki, peeraduſchi pee kompromiſeem, un gatawi jeb par kahdu makſu uſturet labu kahrtibu, tika eedſihti iſmiſumâ un bija ſpeeſti wajat Jeſu Wina apuſtułu perſonâ. Weena gadu ſimtena laikâ Nazareetis pahrdalija wiſu walſti diwâs dałâs un eeweda wiſus deewus atklahtâ kaunâ.

Nepeetika ari ſchai majeſtetigai perſonibai, ka Wina klahtbuhtne eeweda łauſchu pulkus ſajukumâ un pahrwehrta tirgus laukumu par zihnas weetu. Winſch eeſpeedas ſkolâs un uſdewa filoſofijai jaunu darbu. Kahdu laiku peetika Jeſus mahzekłeem, tizet uſ Winu; maſ pa maſam tee ſahka pahrdomat par Winu. Bija nepeezeeſchama intelektuela wajadſiba praſit, kas Winſch bija, un ar ſcho jautajumu tika radita jauna ſiniba, wisſmalkakà, wismajeſtetigakà, wisdroſchakà iſ wiſàm nokahrtotàs ſinatnes nodałam. Teologija eeſahka ſawu darbu, kad wezàs filoſofijas mira; wina atklahja jaunus kulturas lihdſekłus, kad eepreekſchejee bija iſſmelti. Nekad zilweka intelekts nebija ſtahwejis tahda miſtiſka problema preekſchâ, kà Kriſtus perſona, nekad nekur naw bijuſchi tik preteji uſſkati, tik aſi un tik aiſraujoſchi. Filoſofija, atſtahjot abſtraktu ideju paſauli, atdewa ſawu energiju faktu ſtudijai, — iſ Jeſus dſihwes; un uſ ſchì kruſtâ ſiſtà Praweeſcha dſihwibas un nahwes mahzitee, kriſtiti iſ paganiſma, radija kriſtigo mahzibu, tà ka lihdſ ſchai deenai mahzitee apſpreeſch un aiſſtahw Kriſtigas tizibas dogmas. Notika, ka Weens, kurſch bija apſmeets ſawâ laikâ un no ſawas tautas, tadehł ka Winſch bija nemahzits, atwehra ſkolu, kurâ zilwezes leelakee domataji no ta laika ſahkot weenmehr ſtrahdajuſchi ar preeku jeb iſmiſumâ.

Weenreiſ nodibinajees wehsturê, ſchis Zilweks tapa paſtahwigs darbonis, uſkuſtinoſchs ſpehks, no kura nekad newar iſbehgt, ar kuru weenmehr jarehkinàs. Kà uſ klints, uhdenskrahzes widû, tà pret Jeſu ir gahſuſchees

un tikuschi atsisti zilweku dsihwes un domu pluhdi, no pirmeem gadusimteneem lihds diwdesmitajam. Leelā kustiba Widus Laikos bija krusta kari, kad Wakara semju brunneeziba metas us Rihteem ar wisromantiskako mehrki: atnemt Sarazeneem Jesus kapu. Reformazija atklahja moderno laiku; un dauds eemesleem usturot wina spehku, dsilakais bija zilweka dwehseles stahwoklis pret Jesu. Nekahdi kari naw bijuschi tik karsti jeb neschehligi, kā religiski kari, kuri dauds semju dsirdinajuschi ar asinim, bet bes Jesus no Nazaretes tahdus nepasina. Winam kustotees us Wakaru pusi, kehnini un tautas twer sobinus; Jesus sajauz politiku un tirdsneezibu; Winsch aisdedsina wajaschanu ugunus un niknas debates; Winsch rada inkwisitorus un mozeklus; neweens waldneeks ne- wareja taisit kahdu planu, nepeeskaitot eekschā Jesu; nekahds lihgums newareja pastahwet bes Jesus wahrda; nekahds meers newareja ilgt weenu mehnesi bes Wina swehtibas.

War liktees, ka muhsu gadusimteni mehs esam nometuschi scho Jesus waldibu, un esam spehjigi Winu aismirst, bet ta ir tikai islikschanās jeb weenaldsiba. Nekad naw tik dauds Jesus biografijas rakstitas; nekad tik dauds usmanibas dots Wina ihsteneem wahrdeem; nekad tā ruhpejuschees issuhtit Wina ewangelijus. Ja atrastu pergamenta gabalu kahdos egipteeschu israkumos, 6 zolles kwadratā, saturoschu 50 wahrdus, kurus pateesi buhtu Jesus runajis, schee teizeeni buhtu wehrtigaki kā wisas grahmatas, kuras ir isdotas sahkot no pirmā gadusimtena. Ja kahdu pateesu nobildejumu no ta Kunga waretu israkt no kahdam katakombam, un pasaule waretu redset ar sawam azim, kahds Winsch bija, ne drusku neskahdetu, ka krahsas buhtu isbalejuschas un kā pawirschi buhtu sihmets; schi bilde us reis eenemtu weenigo weetu mahkslas dahrgumu starpā. Milsigs skaits zilweku intresejas par ewoluzijas jautajumu, weenigi tadehļ, ka tas waretu satrihzinat Jesus stahwokli, un tee winu tuhlit peenemtu, ja buhtu pahrleezinati, ka jaunajam radischanās likumam ir taisna weeta preeksch ta Meistara. Kamehr mehs klusu zeescham, mums ir ari nerwosa apsina par Jesu; pee sihmes no Wina paradischanās mehs Winam dodam godu.

Ja kahds wehletos saprast, kā schis Juhds—Wina wahrdi, Wina dsihwe, Wina gars — ir eeausts dsihwes audumā, lai winsch eedomajas Jesus eespaida effektu us siteena isnihzinatu, un kas paliktu pahri. Tas redsetu pilsehtu, pilnu ar tukscham weetam, kuras naw apklahtas ne ar sahli, neds ar pukem, kur reis stahweja basnizas, bahrinu nami, patwehrsmes un slimnizas. Mihlestibas un filantropiskā darbiba buhtu pasudusi, lihds ar katru schehlsirdibas peeminekli. Bibliotekas paliktu, bet tām buhtu laupiti augstee klassiki daudsās walodās, kureem par sawu geniju un peewilzibu japateizas tam Meistaram. Waretu wehl buht bilschu galerijas, bet bes Rafaela, Mikelandschelo, Fra Angeliko, Da Vintschi, kuru preekschmeti un sajuhsma ir no Wina nemti. Musikas wiseespeedoschakās un swinigakās notis netiktu wairs dsirdetas; un ja likums tiktu dots, tam truhktu majestetiga's un dsihwiba. Birschas buhtu walā, bet Kalna Sprediķis wairs ilgak neaisturetu sazensibas trakumu, un stiprakā netaisnibu; buhtu zeetumi, kā paganu laikos, bet kā weetas tikai preeksch soda, ne preeksch laboschanas. Pilsehta wehl pastahwetu, tikai maf ehku truhktu, bet tās taisni buhtu monumenti mihlestibai, schehlastibai, zeribai, Deewam. Ta buhtu besgariga pilsehta, no kuras religijas redsamā godiba atkahpuses. Un tomehr neteek peenemts Jesus pastahwigais un zaurspeedoschais eespaids klahtbuhdamo deenu dsihwē. Tas ir dsilaks un pahrleezinoschaks, nekā war tikt peerahdits zaur kahdu ehku jeb grahmatu: ta ir atmosfera, kurā mehs esam eedsimuschi un kuru mehs ee-elpojam, kuru mehs neapsinamees, un waram sew atlaut daschreis to noleegt. Kristiga familijas dsihwe, kurā mehs esam dalibneeki, ir radita zaur Kristu, un winas eekahrtojums ir domas pehz Wina gara. Kas ween ir schķihsts un labs un garigs un sewi atsleedsoschs sabeedriskā dsihwē, tas pluhst no Wina eespaida; un tee paschi motiwi, kas regulē (pahrwalda) muhsu labakos darbus un pehz kureem mehs skatamees otrā zilwekā, ir eestahditi zaur Meistara neredsamo roku. Rakstura wisskaistakais paraugs (tips), pasemigs un smalkjuhtigs, ir isaudsinats Jesus skolā, kaut gan daudsos gadijumos skolneeks nepasihst sawu Skolotaju; un wiskarstakee usbrukumi kristigajumam ir bijuschi eespehjami tikai tadehļ, ka tee dariti sem Jesus toleranzes (pazeeschanas). Naw weenas weetas, kur kahds waretu dsihwot ar sawu familiju meerā un zenstees pehz dsihwes augstakeem mehrkeem, isnemot, ja Jesus tur bijis papreeksch; un ja Jesus gars tiktu atnemts, modernā ziwilisazija trijās paaudsēs atgreestos pee paganiskās morales. Ja kahds gribetu kritiset Jesus ewangeliju, winsch atradis, kā wislabakā persona, kuru winsch pasihst, sneedsas pehz Jesus ideala; un ja kahds buhtu tik pahrdrosch — noleegt, ka Jesus jebkad ir dsihwojis, nahkoschā azumirkli winsch aiskahrtu to Meistaru, kursch t a g a d dsihwo, kahdā no Wina mahzekleem.

(Turpmak wehl).

Mahjas altars.

Rakſti par kristigu familiju un laulibas dsihwi, aisrahdijumi un pamahzibas prezeteem un neprezeteem.

Meesa par dsihwu upuri.

„Tapehz, brahli, es juhs luhdsu zaur Deewa apschehloschanam, ka juhs sawas **meesas** nodotu par dsihwu, swehtu un Deewam patihkamu upuri, **ta** lai ir juhsu **prahtigā Deewa kalposchana.** Un nepaleekat schai pasaulei lihdsigi, bet pahrwehrschatees, sawā **prahtā atjaunodamees,** ka juhs warat pahrbaudit, kas **ir** tas labais un patihkamais un **pilnigais** Deewa prahts." (Rom. 12: 1. 2).

Behgat no mauzibas.

„Behgat no mauzibas! Wisi grehki, ko zilweks dara, ir ahrpus meesas, bet kas mauzibu dara, tas grehko pee sawas pascha meesas. Jeb waj nesinat, ka **juhsu meesa ir ta Swehtà Gara dsihwoklis,** kas ir eeksch jums, ko Juhs no Deewa esat dabujuschi, un juhs nepeederat sew pascheem? Jo **juhs esat dahrgi atpirkti**. Tad nu godinajeet Deewu sawâ meesâ un sawâ garâ, kas peeder Deewam.“ (1. Kor. 6:18. 20).

Wihreescha rakstura noskaidreschanas.

No Dr. med. Emanuele L. M. Meyer.

Peewedam kahdus swarigus wahrdus is Dr. L. M. Meyer spehzigàs grahmatas par laulibas dsihwi: **„Vom Mädchen zur Frau.** Ein zeitgemäßes Erziehungs- und Ehebuch, allen reifenden Töchtern, Gattinnen, Müttern und Volkserziehern gewidmet“*) Schìs grahmatas waloda ir dsiļa, dsejiska un tanî paschâ laikâ praktiska, tà ka turejam par labu scho iswilkumu pasneegt ka tulkojumâ, tà ari originalâ.

* * *

„Normalais (dabiskais) wihrs ir — spehzigs, energisks, droschsirdigs. Wihra dwehsele grib waldit, waj nu ar waru, jeb ar mihlestibu; wina dwehsele ir beeschi diwpusiga, jo mihlestiba un dsineklis wina dsimuma dsihwê ir diwi schkirti, beeschi nemas nesakarigi jehgumi. **Wina buhtne** (raksturis) **noskaidrojas tikai dsinekla sawaldischanâ,** ja winsch to wehl naw eemahzijees, tad winsch ir wadonis us maldischanos, un winam ir wajadsiga tikumiska peetureschana un laba eespaida isdailoschanas spehks.“

„Der normale Mann ist Kraft, Energie, Mut. Des Mannes Seele will herrschen in Kraft oder in Liebe; seine Seele ist häufig zweiseitig, denn Liebe und Trieb sind in seinem Sexualleben zwei getrennte, oft garnicht zusammenhängende Begriffe. **Sein Wesen klärt sich nur in der Triebbeherrschung,** und wo er die noch nicht gelernt, ist er ein Führer in die Irre und bedarf des sittlichen Haltes und der veredelnden Macht des Einflusses.“

Kristiga seeweete.

Nodaļas redaktors: W. Fetlers.

Wisus rakstus, kas atteezas us scho nodaļu, luhdsam eesuhtit W. Fetleram.

Par netizibu.

No mahsas L. Lejasmeijer. Piltenê.

Kahda mahsa man starp z'tu raksta sekoscho:

Pehdejâ laikâ dsird ussaukumu, gan runâs, gan rakstos: mostees no weenaldsibas, atdotees un kalpot Deewam no wisas sirds... Schi ari ir mana karstakà wehleschanàs, tatschu ar sahpem jaatsihst, ka gribet gan gribu, bet speht nespehju! Sinu un redsu, pee sewis un ziteem, ka mehs kristigas seeweetes necenemam dsihwê muhsu pareiso, mums no Deewa eerahdito stahwokli. Mas ruhpejamees par Debesu walstibas leetam, neesam tajâs ari muhsu tehweem, brahļeem waj wihreem palihdsigas, bet gan drihsaki esam wineem par kaweklеem, par nastam. Neesam ari spehjigas rahdit labu preekschsihmi muhsu mahju dsihwê — muhsu behrneem, pee kureem top dauds grehkots, tadehļ ka behrni ir muhsu dsihwes fotografijas. Tadehļ sakat, kà scho postu war nowehrst? Sinu, juhs saziseet: „Luhdseet preeksch wisa ta spehku no Deewa.“ Ari to esmu darijuse, tomehr bes panahkuma...

Mihļà mahsa: Mehs sinam, ka Deews neprasa no saweem behrneem ne ko neeespehjamu. Deews newar kluhditees, kà zilweks, Winsch neaismirst sawâ wahrdâ mums dotas apsolischanas. Deews mihle sawus behrnus tuhkstosch reis wairak, ne ka zilweki saprot. Jesus saka: ja tad Juhs, kas ļauni esat, mahkat saweem behrneem labas dahwanas dot, zik wairak juhsu debesu Tehws nedos to Swehtu Garu teem, kas Winu luhdsas. (Luhk. 11, 13).

Ja Tu, mihļà mahsa, gribi kalpot tam Kungam no wisas sirds, un luhdsi pehz spehka no augscheenes un Tawas luhgschanas neteek paklausitas, tad tas noteek zaur tawu netizibu. Netiziba ir warens eerozis sahtana rokâs, ar kuru winsch spehj leelu postu padarit Deewa behrneem. Netiziba ir kà tumschs plihwuris, ar kuru sahtans aisklahj zilwekeem azis, lai wini neredс: 1) paschi sewis, 2) Deewa leelo mihlestibu un 3) Wina behrneem apsolitas bagatas schehlastibas dahwanas. Warbuht wehl kahda mahsa, kura schis rindinas lasa, zeesch sem netizibas walga, tadehļ lai Juhs ar scho breesmoni „netizibu“ wairak eepasihstinatu, tad pastahstischu is saweem peedsihwojumeem, kahdu postu schis breesmonis ari nodarijis. Esmu ļoti dauds no Wina zeetuse. Tadehļ zeru, ka to dsirdot dascha no Jums warès issargatees no netizibas walgeem

1. Netiziba behdâs.

Kas netiz tas jau ir sodits, tapehz ka tas netiz eeksch ta weenpeedsimuscha Dehla wahrda.
Jahn. 3, 18.

Biju 6 gadus weza, kad mani wezaki tapa tizigi. Kaut gan biju behrns, tatschu nojautu pee saweem wezakeem leelu pahrmainu. Jautaju reis sawai maminai: kadehļ papus nepahrnahk wairs mahjâs peedsehris ka agrak? Un kadehļ tu tagad weenmehr esi preeziga un lasat abi ar papu bihbeli un luhdsat Deewu? Us to mahte manim atbildeja: „Redsi manu mihlulit, tadehļ ka mehs tagad esam Deewa behrni.“ No ta laika sahkot arweenu domâs kawejos pee Deewa, apbrihnoju Wina waru, zaur kuru Winsch rada pahrmainu zilwekos, kà to redseju pee saweem wezakeem. Gadeem paejot un prahtam attihstotees, attihstijàs ari manî no maneem wezakeem un swehtdeenas skolotajeem sehta mihlestiba us Deewu; dsirdot par Wina leelo mihlestibu, ka Winsch suhtijis sawu weenpeedsimuscho Dehlu mums par Glahbeju, wehl wairak Winu mihleju. Manî radàs wehleschanàs Pestitajam par Wina mihlestibu waret kaut kahdi

---

*) Verlegt bei Strecker u. Schröder, Stuttgart, 1912.

War pastellet zaur Derigu Rakstu Apgahdneezibu, Rigâ, Hospitaļa eelâ Nr. 24. Maksà broscheta 1 r. 20 k, eeseeta 1 r. 80 k, ar peesuhtischanu 25 kap. wairak.

darbeem pateiktees. Daudf no sawa behrna prahta isdomaju, ko waretu preeksch Pestitaja darit, bet kad to saziju sawai maminai, wina isskaidroja to par nederigu. Wina manim stahstija, ka Pestitais kà dahwanu grib no manim manu sirdi, bet to es nesapratu. Kad biju sasneeguse 10 dsihwibas gadu, pasinu sewi kà grehzneezi, kurai wajaga no grehkeem tikt schkihstitai Kristus asinis. Kà grehzneeze gahju tuhlin pee Pestitaja un luhdsu lai Winsch peedod manus grehkus un dod manim jaunu sirdi, luhdsu un gaidiju, ka tas Kungs manim teiks: „Nemees droschu sirdi mana meita, tew tawi grehki ir peedoti!“ Gaidiju kahdu atbildi no Deewa lai waretu sinat kà Winsch manus grehkus peedewis! Bet nekahdu atbildi nesagaidijusi, łoti noskumu, domaju ka nemahku luhgt un ka tadehł Deews mani neklausa. Tadehł luhdsu wehl karstaki, islehju daudf asaru, tatschu wis welti. Nesinaju, ka **grehku peedoschana sanemama zaur tizibu;** gribeju pa preeksch baudit, tad tizet. Atrados leelâs dwehseles behdâs, kuras gadeem paejot arween wairak peenehmas. Newareju sapraſt, kadehł Deews manim grehkus nepeedod; daschreis domaju, ka Deews mani nemihlè, laikam neewehro manu luhgschanu. Neeedroschinajos schis sawas behdas kahdam lihdsdalit, pat saweem wezakeem ne, kad wini manim jautaja: kadehł tu kawejees Pestitajam atdotees? Tad klusēju, jo domaju, ka esmu wehl pa mas luhgusi un ka tadehł Deews mani newar apschehlot. Sajutos łoti nelaimiga. Meeru eeksch Deewa, pehz kura tik łoti ilgojos, neatradu. Pasaule ar winas preekeem ari mani newaldsinaja; mas winus ari pasinu; jo mani wezaki no teem mani tureja tahlu. Pawadiju wisu sawu brihwlaiku luhdsot pehz grehku peedoschanas; gahju meschâ, ne lai pastaigatos, bet lai usmekletu kahdu klusu weetinu, kur tad stundam ilgi guleju asarâs us zełeem Deewu luhdsot. Daschreis ari mitejos luhgt; sajutu tahdu ka ruhktumu sawâ sirdî pret Deewu, tadehł ka Winsch mani neklausa; tahdos brihschos manim dsihwe kłuwa nepanesama wehlejos labaki mirt, ne ka schahdu dsihwi turpinat. Reis peedsihwoju kaut ko, kas mani weda us zitadam domam. Mana mahte peepeschi gruhti saslima, par ko es łoti noskumu — jo manu mamminu łoti mihleju, domas, ka wina waretu nomirt, mani łoti isbeedeja. Sawâs behdâs gahju atkal pee ta Kunga un brehzu us Winu pehz palihdsibas. Domaju, warbuht Winsch mani tagad paklausis. Un Winsch teescham ari paklausija, mahte tuhlin atwesełojas un lihds ar to manâ sirdî radas jauna zeriba, ka Deews mani tatschu wehl mihlè un ja Winsch meesas wajadsibâs mani ir paklausijis, kadehł tad Winsch neklausitu dwehseles wajadsibâs, kura tatschu daudf wehrtigaka par meesu. Tadehł sahku atkal ar jaunu sparu luhgt un zereju, ka reis tatschu Deews manu luhgschanu paklausis. Tahdâ tumsibâ mozotees biju sasneegusi 18-to gadu. Tad beidsot manim usausa gaisma. Lasiju Sperdschena sprediki „Gluschi no schehlastibas“, un sapratu, ka esmu jau pestita no schehlastibas, ka manim tikai wajaga tizet, ka schi pestischana ari preeksch manis isdarita. Es eeraudsiju, kahdâ tumsâ biju maldijusees, zik daudf weltas asaras biju lehjusi, zik daudf dahrga laika patehrejusi ar weltam luhgschanam, to wisu buhtu warejusi weenâ azumirklî sanemt zaur tizibu, pehz ka gadeem luhdsu. Tagad ar preeka asaram pateizos Deewam par pestischanu, sajutos łoti laimiga, ka nu biju ar Deewu salihdsinata zaur Wina Dehla asinim.

(Turpmak beigas).

Seeweete, winas stahwoklis, usdewums un peenahkums.

No L. Pukukalna, Pitragâ.

1) Kas seeweete ir un kahdai winai jabuht wispahrigi. 2) Kahdai jabuht, jatop tizigai seeweetei sewischki? Motto: Sal. sak. w. 31, 10—31.

Sem schi wirsraksta es gribetu un wehletos garaku usmetumu taisit, bet eekams ko tahlak saku, man kahds wahrds pee Kristiga Wehstnescha zeen. lasitajam resp. manàm beedrenem dehł muhsu schurnala 5 Nr. kura nodałâ „Krist. seew.“ nemas nebija? —

Tikai bihstos ka nepahrsteidsos un schinîs rindinâs neisteizu daudf ko par skarbu us un pret muhsu seeweetem, sewischki manàm eewehletàm lihdsbeedrem. — Bet ja tà buhtu, tad jau eepreeksch laipni luhdsu mani atwainot, tadehł ka es atrodos sem usbudinajuma. — Jo Krist. W. 5. num. gaididama jau eepreeksch garâ istehloju, ka tur buhs wairaki raksteeni no eewehletàm un wehl zitàm seeweetem — buhs jauni jautajeeni, 4. Nr jaut. atbildes, istirsaschana u. t. t. Bet no wisa gaidita nebij ne wehsts un ka jau mineju, tur muhsu nodała nemas nebija! — Scho redsot man atkal usnahza jau winreis isteiktàs schaubas — waj tik nebuhs tà, ka atkal wiss paliks pa wezam? Waj mas kautkas tiks darits un waj mans toreisejs temats, ar wisu manu preeku nebuhs bijuschi par agreem?!

Jo es nedomaju ka Krist. W. tikai schad un tad pa retam ir jaatrodas gabalinam no un par muhsu seeweetem. — War jau gan buht, ka gaidamâ 6. Nr. muhsu nodała buhs plascha un bagata? — Bet waj tad 5. Nr. neweenai nekas nebij ko sazit, usstahdit un jautat?

Wezs sakams wahrds gan teiz, ka wiss eesahkums ir gruhts! Bet mehs ari sinam, ka no pareisa un nepareisa eesahkuma atkarajas laba un sekmiga turpinaschana! Tadehł es domaju, wehletos, man patiktu un es preezatos, ka katrâ Nr. muhsu nodałâ arween buhtu kautkas! Mums tatschu tur jasateekas, jaeepasihstas, jasarunajas, jasaprotas, lai mehs waretu par daudf leetam un jautajeeneem weenotees! Un tad preeksch sina meem mehrkeem un darbeem, kà apweenots pulzinsch, masa armija iseet un daudf ko nepareiso un nowezojuscho, tagadejam laikam nepeemehroto, sagraut, atmest. — Un tai weetâ daudf ko jaunu, wehl neesoschu, bet nepeezeeschamu mehginat uszelt! Par scho domajot mums tatschu

kas buhtu jaapsahk — tikdauds kas stahw nedarits muhsu paschu atihstibas, isglihtibas un muhsu usdewuma sagatawoschanas labâ. Ar ziteem wahrdeem, kas wis mums jaeerauga, jasaprot, jadara, ja mehs gribam buht dauds mas pateesas seeweetes, un kâ atpestitas, pilnigi nodotees Jesum! Tahlak kas mums jadara muhsu dsimuma — pasauligu seeweeschu labad lai wismas daudsas is winàm usmodinatu no ta letargiska snaudeena, kurâ winas ir eewestas zaur nepareisu gimenes dsihwi, audsinaschanu, tagadejàm skolam, aplameem Deewu atmetoscheem tautiskeem wadoneem u. t. t. Tà ari zaur sehnalu literaturu wispahrigi un besdeewigàm, pretbihbeligàm, Deewu leedsoschàm grahmatam sewischki, kuràs sinibas wahrdâ negodigi ihstas sinibas nepasineji, paschi maldibâ esoschi sinadami un nesinadami, sewischki nelaimigos jauneeschus maldina! —

To pulkâ ir ari weeglprahtigi rakstneekeli, tulkotaji un mantaskahrigi rebineeki, apgahdataji, kuri kà asinssuhzeji wampiri par no neapdomigas tautas iskrahpteem grascheem — ai ne, ko es saku grascheem — tuhkstoscheem rubłu mehds omuligi un smalki usdsihwot, nemas nebehdadami, ar kahdeem netihruma dubłeem wini muhsu Deewa semiti — Latwiju pahrpluhdina un kahdam postam wini paschi pretim eet un nelaimigo, apmahnito tautu wed!

Luhk, tur wisur un pret to wisu mums kristigàm seeweetem ir jausstahjas, t. i. ka augschminetas grahmateles netop isplatitas un lasitas pa muhsu aprindàm resp. tizigo gimenu jauneescheem. Jeb atkal, ja winas tahdas nahk muhsu tuwumâ, mahkam muhsu jauneescheem winu tukschumu un nesinisku saturu peerahdit. Bet lihds ar to mums ir leels usdewums pee muhsu kaiminu seeweetem — tur ir leels pulks, kuras zaur muhsu sapultschu apmekleschanu, jauneeschu pulzineem un winu daschadàm stundam, stahw ar mums deesgan tuwâ sakarâ. — Un sche ka man leekas mehs tizigàs daram leelu kluhdu — t. i. ka mehs schis muhsu tuwumâ atrodoschas seeweetes par mas eewehrojam! Un winas ar sawu muhsu daschadâs stundâs peedalischanos mums rahda, ka winas no mums gaida, mekle un prasa dauds, ko winas zitur naw atraduschas! — Bet ja nu mehs, kà tas par schehlumu noteek, daudsàm is winàm pat gadeem łaujam ap un ar mums lihdsi kustetees un tatschu paleekam winàm un winas mums sweschas? — Ar ziteem wahrdeem, mehs aismirstam sawu usdewumu un nepeezeeschamu peenahkumu pee winàm misionet, t. i. isjautat, ussinat kahdas ir winu dwehseles prasibas, ko winas mekle, kahro, kas winas aistur u. t. t. Pee kam waru jums apgalwot, ka schis muhsu darba lauks ir wisai plaschs un ka winsch gul wehl gluschi atmatâ! — Un kas tas behdigakais, ka ja nemaldos mehs schim plascham wispusigam, dauds sinaschanu, asprahtibas, galwenais, ihstas Deewbijaschanas un ewangeliska gara spehju prasoscham darbam esam łoti nepeeteekoschi sagatawotas. Bet par to plaschak un tuwaki wehlak kahdu wahrdu.

Tà ka pehdejâ laikâ par tà dehweto seeweeschu jautajeenu zitâs semês labi dauds top runats un rakstits, par un pret, tad newiłot ir jajautà, waj mas tahds seeweeschu jautajeens war un drihkst eksistet? Bet es atkal buhschu pahrsteiguses, jo kà domajams, daudsas seeweetes man pahrmetis, ka es mas drihkstu tik leelu pasaulê esoschu parahdibu nostahdit kà tahdu, kas warbuht nemas nedrihkst eksistet! Turpreti ka man leekas, muhsu seeweeschu leelakâ dała sazis, ka pee mums tizigàm, par kahdu tur seeweeschu jautajumu nemas newar buht runa, jo pee mums kà Deewa behrneem wis ir isschkirts, nokahrtots un atbildets!

Ai, zik jauki buhtu, ja wismas us to pusi taptu domats, rihkots un wirsits, t. i. ka mehs gribetu un zenstos saprast, kas mehs ihstenibâ esam. Bet man ar schehlumu jasaka, ka nemas naw dsiłi jaeedomajas, lai eeraudsitu un saprastu, ka ari pee mums tizigàm wehl dauds kas ir nesaprasts, neatbildets, neisschkirts. Un ka mehs wehl tahlu neesam eewaditas tais sleedês un nedaram tos sawus peenahkums, ko mums gan sen wajadseja darit! Eekam ko tahlak par augschâ prasito saku, tad lai nahkotnê starp mums pahrpraschana nebuhtu, man jasaka, ka tà dehwets seeweeschu jautajeens tahds, kahds winsch no seeweeschu barwedem zitâs semês un malâs, drusku ari pee mums Kreewijâ top usstahdits, wests un preeksch wina agitets, ka winam tahdam pa leelakai dałai pee mums, naw weetas, jo tur ir dauds trokschna, bet mas praktiska labuma un wehrtibas! Tomehr us jautajeenu: waj pee mums par seew. jaut. nemas newar buht runa, man jaatbild, ka par winu ir jaruna gan un ar to ir domats jeb top jautats, waj mehs un muhsu seeweetes esam, jeb wismas zenschamees buht tahs un tahdas, kà muhsu Raditajs Deews muhs radidams bij domajis? Ar ziteem wahrdeem, waj mehs atrodamees sawâ, mums no Deewa nolemtâ, muhsu spehjam peemehrotâ elementâ, t. i. waj mehs attaisnojam Wina ar mums domato zeribu, daram us ko esam raditas, apdahwinatas un aizinatas. 1. Mos. 2, 23. Ews. 1, 17—23?

Bet ja nu ne, tad ir leelais jautajeens, kadehł ne? — un lihds ar to mums ir ari seeweeschu jautajeens, kurâ mums jamekle muhsu seeweetes modinat un west newis pee kahdàm tur wihreescheem lihdsigu teesibu pasischanas, bet gan sawu peenahkumu pildischanas! Lihds ar to es ari nekahdi newaru peekrist, ka daschi is muhsu labi domajoscheem łaudim, issakàs ka par seew. jaut. neesot wehrts ne ko dauds runat, tadehł ka wina atrisinaschana stahw tuwâ, ja pat nesaraustamâ sakarâ ar wisas sadsihwes eekahrtas łoti sareschgito jautajeenu. Tam nu gan war peekrist, bet tur ir tikai pa dałai taisniba un ir tapat ka dauds łaudis doma un stahsta, ka wini personigi paschi par sewi nemas newar atgreestees un zitadi tapt! Tadehł, ka wisa sabeedriba ir tahda un tahda; pee kam sewischki tee un tee ihpaschi bagatee, tautas wa-

doni, sludinataji, tee kuru rokâs wara un waldiba u. t. t. ir tahdi un tahdi, nedara tà un tà, bet gan dara un rihkojas tà un tà — tad luhk wini nelaimigee ari neko newarot!

Pateesibâ tee ir tihree neeki, jo schee nelaimigee pa leelakai dałai ir pahrgalwneeki un sawâ neprahtibâ grib un buhtu gan gatawi, pat waj wisu pasauli reformet, tikai paschi sewis ne! — Tà ari seew. jaut. naw tatschu wisas pasaules resp. wisas pasaules seew. jaut., lai gan sem apstahkłeem winsch ari tahds waretu buht! Turpreti mums ka tizigeem, resp. tizigàm ir katrai weenai personiga atteeziba pret muhsu Kungu un Raditaju. — Katrai weenai personigi buhs Winam jaatbild pee wisu, kas mehs bijam, es biju, darijam, dariju, nedarijam un nedariju? — Tà ari mums katrai weenai ir personiga atteeziba un atbildiba pret muhsu gimenes lozekłeem, draudsi, jauneeschu beedribam, wisu sabeedribu, ja pat wisu zilwezi! Mehs newaram, es newaru dsihwot us zita rehkina, newaru neweenu nostahdit sawâ weetâ, neweens newar pildit manu peenahkumu u. t. t. Waj tad nu naw itin dabigi, ka katra weena is mums pareisi domadama, grib un kahro saprast, kas mehs, ka seeweetes, esam, un ko no manis war prasit un gaidit? Nu un par scho wisu domajot ir atkal itin dabigi, ka wairakas sahk kopigi sarunatees un saprastees, lai sawus peenahkumus un usdewumus eeraudsijuschas kà jau augschâ minets, buhtu tahds mas sabeedrots pulzinsch ir ka masa armija, jo weenibai ir spehks. Bet nu, eekam par teem daschadeem muhsu ka seeweeschu usdewumeem un peenahkumeem, jeb mums eenemamo stahwokli ko tahłak runaju, mums buhtu druszin japakawejas, jaeeskatas, kas mehs ka seeweetes pehz sawàm spehjam un dahwanam ihstenibâ esam?!

Jo ja no mums wihreeschi, muhsu kaiminu seeweetes, wisa sadsihwe ar wisàm winas daudsàm nosarem, galwenâ kahrtâ muhsu Kungs un Raditajs Deews sawâ wahrdâ no mums dauds ko prasa un leelus, ka leekas, neispildamus peenahkumus usleek! — tad ir jasin waj mehs mas tà ko waram, ar ziteem wahrdeem, waj mums pawisam tà kas un tik dauds ir dots, ka no mums prasa? Tas buhtu, kahdas ihstenibâ muhsu Raditajs muhs ir domajis un kahdas spehjas, jeb dahwanas Winsch seeweetê eelizis? Jo zilweki daudsreis zits pret zitu ir netaisni, tà ka daudsos gadijeenos no daudseem top prasits pahri par winu spehkeem! — Turpreti atkal daudsreis zilweki sewi nowehrte augstaki, neka wini pateesibâ ir, jo mehs redsam un saprotam ko atbildibas pilnâs weetâs un amatos atrodas tà wihreeschi, kà seeweetes, kuru ihstenibâ buhtu gan peenahzees pawisam kur zitur buhtu un zitus darbus darit neka tur un tos ko wini tagad dara! —

Turpreti atkal ziti top no ziteem nowehrteti dauds semaku ne ka wini ihstenibâ ir. Ta ka mehds un war sazit, ka labi dauds geniju aisgahja bojâ nemas newaredami sawas spehjas un dahwanas saules gaismâ parahdit un zilwezei par labu isleetot.

Bet nu ir wehl weena schkira łauschu, ari seeweetes, kuri, kuras paschi sewi par dauds semu nowehrte, tà ka no wineem neka newar isdabut un winus pee winu peenahkumu ispildischanas nekahdi newar peedabut! Tadehł ka wini waj wisi ir eemahzijuschees łoti wezu un wisai pasihstamu dseesminu: „Nu ko ta mehs, es waru, lai jau tee ziti gudrakee, weiklakee, wairak mahzitee dara u. t. t. Pee kam wehl wezee raida us jauneem, jaunee us wezeem, ar ziteem wahrdeem, weeni doma ka wini ais jaunuma neko newar un otree ka wini ais wezuma wairs ne ka newar! Lai gan ihstenibâ, tà weeni ka otree runa netaisnibu, sihmejotees us jaunumu un wezumu. —

Nu un tà kà starp mums seeweetem augschmineta dseesmina ari naw swescha, tad daru Juhs manas zeen. beedrenes un lihdszihnitajas usmanigas, ja pat nopeetni leeku pee sirds, ka muhsu Raditajs, kà wisgudrais meistars nem leetas pawisam zitadi! Jo Winsch sin un naw aismirsis, preeksch kam Winsch muhs, Tewi un mani ir radijis! Tadehł tagad un ari katrâ weenâ gadijeenâ sin, ko Winsch no mums war prasit un gaidit! Seew. jaut. tur winos strihdu rakstos un debatês no pretineeku un aisstahwju puses asi strihdini top westi. Pee kam abas puses, tà wihreeschi, seeweeschu kustibas pretineeki, kà ari seeweetes lihds ar saweem palihgeem un aisstahwjeem no wihreeschu puses daudsreis leetas pateeso stahwokli gluschi aptumscho.

Tà seew. kustibas pretineeki, pret no seeweetem prasitàm teesibam karodami daudsreis runâs un rakstos seeweeti nostahda, ja nu ne gluschi lellei lihdsigu, tad tomehr par tahdu neisprotamu radijumu, no kura pateesibâ gudrs newar tikt! Jo seeweete ka tahda, tà tee kungi un ari winu domu beedres un lellites dahminas wineem lihds, ihstenibâ pakał teiz un apgalwo: Ka sinibâ un siniskos darbos seeweetes nekahdâ sinâ neesot peelaischamas! Tà ari mahkslâ ne, ja nu warbuht isnemot winàm schehligi atłautu kahdas mihlestibas „perschas“ sarihmet. Bet kautkahdus wihreescheem lihdsigus amatus eenemt un gruhtakos siniskos un mahkslas darbos nodarbotees, nekahdâ sinâ ne!? Un tatschu mehs sinam, ka jau agrak daschas, lai gan retas seeweetes ir spihdoschi peerahdijuschas, ka winas spehja un wareja wisadus atbildibas pilnus amatus pildit un leetas wadit! Bet nu pehdejâ laikâ naw wairs nekahda aroda tà technikâ ka mahkslâ, ka ari wisâs sinibu nosarês, kurâs seeweetes nebuhtu peerahdijuschas, ka winas ir spehjigas, pilnigi un zeenigi wihreescheem blakus nostaht! Tomehr neluhkojot us to wisu wehl ir dauds mihłu weenteesischu, kuri dascheem pahrgalwjeem par patikschanu mehds pehdejeem pakał runat un wehl arween seeweeti it ka nepilngadigu, behrneem lihdsigu nostahdit.

Bet par scho wisu domajot ir gan jajaka: „Kad atnahks mums Latweeschu tizigàm seeweetem tee laiki, ka zitu tautu tizigas jau tagad reds, un kad beigsees neprahtigee aisspreedumu twaiki u. t. t.“ Tà atkal seeweeschu kustibas barwedes sawâs runâs un rakstos mehds leetas

pahrſpihlet, apgalwodamas, ka ſeeweetes ir neween wihreeſcheem wiſadâ ſinâ pilnigi lihdſigas, bet wehl par wineem daudſ pahrakas, ſpehjigakas. Maldiba paſtahw eekſch tam, ka abas puſes grib wihreeti mehrit ar ſeeweetes mehru un atkal otradi! Kurpreti ihſtenibâ tas nepawiſam nełaujas, jo wini diwi wihreetis un ſeeweete ir tatſchu pawiſam atſewiſchki radijumi ar daudſâm atſewiſchkâm ihpaſchibam un dahwanam.

Tagadeja pahrpraſchanas un kildas ir weens otra nepaſihſchanas augłi. Pee ka atkal wainiga ir audſinaſchana un wiſas ſadſihwes ſareſchgita, daudſos gadijeenos atſchgani noſtahdita, eekartota, kurâ jau ǵimenê, ſkolâ, wiſpahrejâ un jauneeſchu ſewiſchkâ ſatikſmê mehdſ buht pa leelakai dałai aplami noteikumi, pat ſmeekligas parahdibas un tà abi dſimumi teek weens pret otru ſarihditi, tà ka wihreetis ſeeweeti un ari otradi, jau no behrna kahjam uſluhko ar aiſſpreedumeem — Ari ſchinî ſinâ mums ir daudſ kas darams, t. i. gahdat, mahzit un rahdit, behrneem jau agrâ jaunibâ, tà ſehneem, ka meitenem kas wini pateeſibâ ir, par ko un kâhdeem wineem jatop un kà weeneem otrus jauſluhko, par ko jatur un kà ſatikſmê jaiſturàs!

Lai pahrpraſchana nebuhtu, ko mehs waram un newaram, kas un kahdi ir muhſu peenahkumi, atkarajas no ta, kahdas mehs ihſtenibâ eſam, t. i. kahdas dahwanas, ſpehjas ſlehpjas eekſch mums, kadehł manas zeen. beedres ſeeweetes, ſewiſchki tizigas, gribetu darit uſmanigas, ka mums wajaga gan ſinat, kà ja muhſos ir ſpehki un dahwanas, lai gan apſtahklu labad neattihſtiti, neiſkoptas, tomehr mums ir uſdewums un praſijums, ar mums uſtizeteem podeem rihkotees, ſew paſchâm par ſwehtibu un zitâm ſeeweetem par labu un uſmudinajumu!

Stahſti un dſejas.

Wina pehdâs — „Ko gan Jeſus daritu?"

Swehtiſchanàs ſtahſts no Tſcharlſa Scheldena.

(Turpinajums).

Pehz daſchàm minutem Sterlings peegahja pee loga un ſtahweja tur, luhkodamees uſ łaudim, kas trauzàs ſchurp un turp uſ eelas. Wina zigars bij apdſiſis, bet winſch to wehl arween nerwoſi tureja pirkſtos. Tad winſch atgahja no loga un ſołoja ſchurp un turp pa iſtabu. Eenahza kalpone un pawehſtija pusdeenu un winſch tai teiza, lai gaidot lihdſ pahrnahkſchot Felizija. Nonahza Roſe no augſchiſtabam un eegahja laſitawâ. Un wehl arween Sterlings nenoguris ſtaigaja pa weeſu peenemamo iſtabu.

Beidſot, peekuſis no ſtaigaſchanas, tas atlaidàs krehſlâ un bij nogrimis dſiłâs domâs, kad Felizija eenahza. Sterlings peezehlàs un noraudſijàs winâ. Felizija bij redſami dſiłi kuſtinata ſapulzê, no kuras ta nahza. Wina newehlejàs daudſ runat par to. Eenahza ari Roſe no laſitawas.

„Zik palika?" Roſe praſija. Ta wehlejàs ſinat, bet ari apſchaubija wiſu Rehmondas kuſtibu.

„Apmehram ſimts," Felizija atteiza nopeetni. Sterlings paſkatijas brihnidamees. Felizija gribeja aiſeet no iſtabas, bet Sterlings to ſauza atpakał.

„Waj tu nopeetni domà iſpildit to ſolijumu?" winſch praſija.

Felizija noſarka. Sejâ un kaklâ tai ſahrtojàs aſinis, kad ta atbildeja: „Tu neſautatu tà, tehi, ja tu buhtu pats bijis ſapulzê." Brihtinu ta ſtahweja wilzinadamees iſtabâ, tad atluhdſàs uſ brihtinu no pusdeenas un uſgahja pee mahtes.

Neweens naw dabujis ſinat, kas notika tajâ ſtarpbrihtinâ ſtarp mahti un meitu. Saprotams, Felizija gan buhs ſtahſtijuſi mahtei par Swehta Gara ſpehku, kas peepildija katru no teem, kuri bij palikuſchi uſ pehzſapulzi Nazaretes draudſes baſnizâ. Tà pat droſchi ween Felizija nekad nebij to peedſihwojuſi, ko winâ pehzſapulzê un tai nekad nebuhtu ne prahtâ nahzis tos peedſihwojumus paſtahſtit mahtei, ja wakar wakarâ ta nebuhtu ar mahti kopâ luhguſi Deewu. Tikdaudſ tikai ſinams no Felizijas ſajuhtam tajâ deenâ, ka kad ta nonahza pee pusdeenas, tai nemaſ newedàs runat ar tehwu un Roſi par to pehzſapulzi. Negribedama ta atbildeja jautajumus, wilzinadamàs, it kà kahds, kam buhtu jaatſtahſta brihniſchkiga ſaules noreeteſchana tahdam, kas ſin runat tikai par to, kahds laiks. Swehtdeenai Sterlinga namâ tuwojotees beigam un leelo lampu maigajai patihkamai gaiſmai ſpeeſchotees zaur dſihw kła leelajeem logeem, Felizijas iſtabas kahdâ ſtuhrî, pakrhſlâ, Felizija ſemojàs uſ zełeem un kad ta atkal peezehlàs un pawehrſa ſeju pret gaiſmu, winas ſejs rahdija, ka ta ir tapuſi par ſeeweeti, kura atbildejuſi preekſch ſewis ſemes dſihwes leelakos jautajumus.

(Turpmak wehl).

Dſehrajs.

Preekſchâ neſts no J. Preedes Jelgawas Latweeſchu Beedribas ſahlê, pretalkohola deenas ſwehtkos, 23. ſept. 1912. g.

Tur duhmainâ dſehrtuwê dſehrajs ſehſch
Pee galdina maſa ar beedreem,
Ar paſcha roku winſch atdod to,
Ko nedełâ guwis ar ſweedreem.
Un galwa tam ſmaga un tumſchojas prahts
Un zełu wairs neſina kahjas:
Winſch grihłojas, apſtahjas, turas un kriht
Un netihrs winſch aiſſneedſ mahjas.

* * *

Waj zilweks naw dabas waldineeks,
Waj zilweks naw radibas pirmais?
Ta warenàs ſpehjas un gudribu
Teiz behrni, teiz wezitis ſirmais.
Tu gudrais, ak meklè reiſ uſwaru
Pahr dſerſchanas lahſtu un poſtu
Pee Deewa, kas dewis tew gudribu,
Tad — ſaſneegſi glahbeju oſtu!

P. Lauberts.

„Kriſtigs Weſtneſis" Nr. 10, 1912. g.

Tu nahzi lihds.

Tu nahzi manim lihds, kad weens es gahju
Pa nakti, kurâ swaigsnes nespihdeja;
Tu mihli pasargaji manu kahju,
Ka wina kluhmâ zelâ neslihdeja.
Tu nahzi manim lihds, kad zihnâ baigâ
Pa seju manim aukstí sweedri lija...
Es sajutu tad glahstus sahpju waigâ,
Jo Tawa roka sweedrus noslauzija.
Tu nahzi manim lihds, kad mana gulta
Bij ustaisita elles dsitumos;
Kad gaisâ pasibeja nahwes bulta,
Lai manâs kruhtis dsiti eeurbtos...
Un kad es ismisumâ wisus nihdu,
Kad kleedsu pusnakts semei nahwes lahstu!...
Un kad kâ aisschauts swehrs bes mehrka klihdu,
Tu nahzi manim lihds ar meera stahstu.

Tik ilgi weens Tu zelâ mani pawadiji,
Tik ilgi biji Tu, man sweschs un nepasihts, —
Kâ mahte, tehws, ak Kungs, Tu manim biji —
Es tagad eeschu Tewim wisur lihds.

Alberts Eichmans.

Tu gahji weens.

Tu gahji weens pa semes leju
No Tawam azim gaisma lija...
Mehs sitam Tawu drauga seju
— Tew kruhtis leelas sahpes bija.
Tu klusu zeesdams tahlak gahji...
Tew sirdî dsima wahrdi swehti.
Tu zitu sirdis dseedinaji,
Bet sawâ sirdî nesi rehti.

Tad nahza wina schausmu deena.
Mehs Tewi dsinam projam tahli.
— Par mums, Tu krustâ mirdams luhdsi:
„Tehws, peedodi: tee mani brahli!"

Alberts Eichmans.

Pehz perkona negaisa.

Tàs deenas skatâ julijâ 6. deenâ 1912. g. plkst. 4 p. pusd.

Warens perkons deenâ ruhza,
Sibins krustâm schaudijâs —
Leetus lahses schkahzot schnahza,
Sperot seme lihgojâs!
Seme sausa, puteklaina,
Leetu gauschi wehlejâs;
Leetum stahjot — plascha maina
Wisâ dabâ atklahjâs!
Puteklainas lapas sahlê
Pehz tam pehrlês mirdseja!
Kaut wehl ruhkons dsirdams — tahlê,
Daba smaidot smaidija!...

Redsot to preeksch azim stahjas
Deena — tà, kad Jesus nahks...
Skumjas deenas, puteklainas —
Kà tàs pahrwerstees tad sahks!...
Tagad notwihkuschee tehli
Behdu „bulas" puteklos;
„Gara leetu" luhdsàs schehli
Wasarswehtku ruhkonos!
Lai nahk ruhkons — bet ar' leetus —
Grehku kalnus spert, kà schkihst!
Paschmihlibas prahtus zeetus
Dragat, — putekkus isnihst.
Tawi stahdi — iswihkuschee,
Kungs, lai pehrlem mirdset sahk!
Tizigajee — noguruschee,
Luhdsàs to, lai drihs tas nahk!
Jesu, mihlestibas saule,
Rahdees wiseem, kamehr laiks;
Tschuksti mihligi teem ausî:
„Mihlê ari juhs mans waigs!"
Tadehl wisi, wisi nahzeet,
Jesus gaida — pasteidseet!
Sirdis schodeen Jesum dodeet,
Kad Winsch nahks — wairs nespehseet!

J. F. Swars.

Swaru kauss.

Garigee un sadsihwes jautajumi, apskatiti no kristiga redses stahwokla
Nodalas redaktors: P. Lauberts.
Rakstus preeksch schis nodalas — jautajumus un raksteenus — luhdsam eesuhtit P. Laubertam.

Kihnâ aisleegta kahju sakroplоschana no winas tagadejàs waldibas. Seeweetes, kas sawas kahjas wehl naw sahkuschas tiht sakroploschanas noluhkâ, nedrihkst to darit, meitenem, kas jaunakas par 10 gadeem, jaatlaisch kahjas swabadibâ tuhlin; jaunawam kahjas jaatswabina triju mehneschu laikâ un seeweetem, kas wezakas par 20 gadeem, teek atlauts kahjas tiht — jo tàs jau ir sakroplotas — naw jau ari wairs dauds ko lihdset. — Pehz Kihneeschu sehguma nu gan seeweeschu kahja wairs nebuhs „skaista," tapehz ka ta wairs nebuhs tik masa kà tad, kad to tinot sakroploja, bet to teesu tàs buhs weselakas un seeweete pate spehs staigat sawàm kahjam, nebuhs to wairs janes. Tà tad beigas schim netikumam. Tas sasneegts zaur kristigu kulturu un aisleegums dots us kahda misionara luhgumu. Bet kà ir ar mums? Nu, kahjas jau mehs nekroplojam! Tas teesa, bet muhsu seeweetes kroplo wehl wehrtaku meesas dalu ne kà kahjas. — Ta ir — kruhtis. Kruhtis eespeesch korsetê un talkàs, lai speedeja buhtu „skaista." Un droschi ween muhsu seeweete tiz schim „skaistumam" tikpat stipri, zik kihneete masas kahjinas — kaut ar sakroplotas kahjinas — „skaistumam." Bet schis skaistums naw ne pa grasi labaks ne kà Kihneetes masàs kahjas skaistums, jo no kruhschu sakroploschanas iszelas daschadas slimibas un sewischki kaitiga ta — seeweetei kà seeweetei. Un skaistuma tur ari naw ne par grasi, gan neskaistums. Neweens saprahtigs, pateesu dabigu skaistumu mihletajs wihreetis neusskatis zitadi seeweeti, kas saspeeduses, kà ar noschehloschanu, waj pat — nizinaschanu. Bet, leekas, bes pawehles no waldibas puses pat kristigà seeweete nespehj atstaht scho mihlo paschslepkawibas grehku, kaut gan ta zitadi war tikt saukta par waroni.

* * *

„Deewa draudse," tà sauzas kahda jauna tizibasschkira —

rakſta kahds Wahzu laikrakſts weenâ no saweem jaunakeem numu-
reem — kas darbojas Wahzijâ no 1904. gada un sawas darbibas
widuspunktu nowcetojusi Esenê, no kureenes isplata sawus rakstus.
„Deewa draudse" nopalâ wisas zitas tizibasschkiras kâ Bahbeles
sektes un slawè sewi par „Debesu Zianu," kas isbehgusi pilnam „sek-
tugaram." Wina sludina ahrkahrtigu swehtu dsihwi, dsihwi bes
grehka, soweenotu ar meesas dseedinaschanu. Weenâ no winu rak-
steem teek pazelts jautajeens: „Waj war bes grehka dsihwot schink
dsihwê?" us ko atbilde skan: „War u. t. t." Kahju masgaschana
teek no schis „Deewa draudses" sewischki zeeschi peekodinata darit un
teek nostahdita blakus kristibai un sw. wakarinam. — Waj schai
jaunajai tizibasschkirai — ari sektei — buhs nahkotne? Droschi
ween buhs. Ta buhs Adulama ala wispirms preeksch wiseem teem,
kas sanahkuschi nesaskanâs un ir nemeerâ ar pastahwoschàm tizibas-
schkiram un tad ari netruhkst zitadi neskaidru garu un newesela,
kas tai peebeedrosees. — Redsams, ka muhsu kritika par Deewa
draudsi pagahjuschâ gada „Kristigâ Wehstnesî" un ari schogad ir
bijusi wehl łoti saudsiga. Ahrsemes to weenkahrschi usskata kâ is-
wirtumu. Un kâ gan lai zitadi apspreestu łaudis, kas mahza tik
aplamas leetas, ka 1) weenigi wini ihstee Deewa behrni, ka 2) wini
negrehkojot nemaj, ka 3) slimibas jadseedinot tikai zaur luhgschanam.
Bihbele wisam tam taisni preti. Neweena tizibasschkira—ari Deewa
Draudsi eerehkinot — naw kâ schkira sawâ wisumâ Deewa draudse,
bet gan schkirâs un eekschâ ir Deewa draudse, tas ir, ir Deewa
behrni, kuru sarakstu wed Deews. Bes grehka naw neweens un
pat tahdam wihram, no kura sweedru auteem daudsi palika weseli,
Pahwilam, sawâ laikâ wajadseja atstaht mihłu beedri Trofimu n e-
w e s e l u Miletû, kaut gan droschi ween wina luhgschanas nebij ne-
spehzigakas ne kâ deewdraudsneeku luhgschanas. 2. Tim. 4, 20.

* * *

Wisus, kam ruhp ta Kunga walstibas s e k m i g s
darbs, nopeetni japamudina a i s d o t lasit — newis
d a h w i n a t — kristiga rakstura grahmatas saweem
draugeem un pasihstameem. Schis ir weens no w i s-
l a b a k e e m weideem, kâ war isplatit kristigas pateesibas.
Grahmatu aisdodot un grahmatu atpakał nemot un ap-
prasotees, kâ grahmata patika un ko no tâs mahzijees,
droschi ween isnahks sarunas par garigâm leetam un tâ
katrs spehs, ja tikai gribès, łeezinat par to, kas tam
mihłsch un dahrgs — un aisdotâ grahmata jau ari pate
par sewi darìs sawu darbu. Scho weidu ar leelàm sek-
mem leeto kristigu pateesibu pretineeki, atteezotees us nekri-
stiga satura grahmatam. Waj lai weenmehr tas Kungs —
mums par apkaunoschanu — saka: „Schis pasaules behrni ir
gudraki sawâ kahrtâ ne kâ tee gaismas behrni. (Luhk. 16, 8).

Apskats.

Sinas par draudsem, beedribam, jauneescheem, dseedatajeem, swehtdeenasskolu un zitàm garigàm kustibam; sinas par dsimtenes un zitureenes garigeem darbineekeem; ihsas sinas par sadsihwi; likumi un waldibas sinojumi (wairak garigâs leetâs).

Wisas minetâs sinas schimbrihscham luhdsam suhtit P. Laubertam.

Golgatas Misione.

Iswilkums is Golgatas Misiones wehstures grahmatas par Deewa brihnischko wadischanu un Sw. Gara darboschanos.

(2. turpinajums).

Sestdeen, 28. julijâ.

Kahds labwehlis G. zaur mahsu B. nodewa 3 rbl.
preeksch Golgatas Nama ar sekoschu wehstuli:

„Peesuhtu kâ palihdsibu preeksch juhsu preekschsih-
migâ nama nodibinaschanas."

Wakarâ tizigo sapulzê br. F. runaja par staigaschanu
Kristum pakał. Pehz sapulzes tizigajeem tika isdalitas
apdrukatas lapas „Manas atgreeschanàs wehsture": 1)
Dsihwe pirms atgreeschanàs. 2) Apraksts, kâ nahzu tuwaki
tam Kungam. 3) Manas atgreeschanàs apraksts. 4) Jauna
dsihwe. Interesantakos no scheem aprakſteem us preekschu
weenmehr pasneegs „Kr. W.".

Swehtdeen, 29. julijâ.

Br. F. Golgatas Namâ ir eerihkojis sewischku istabu
ar usrakstu „Gajus istaba", kur brahłi un mahsas —
weesi weenmehr atrod laipnu usnemschanu.

Schoriht eenahza kahds leelaks dahwinajums —
30 rbl. preeksch projektejamas skolas no mahsas J. un
no brahła J. preeksch Golg. N. 3 rbl.

Preekschpusdeenas sapulzê br. F. runaja par diwàm
łauschu schkiram. „Es redsu sawâ preekschâ," winsch sa-
zija, „diwas łauschu schkiras. Pee pirmas schkiras peeder tee,
kas ir mantojuschi grehku peedoschanu un ar apsinu wairs
negrehko. Pee otras — peeder wisi netizigee; tas ir, ari
tahdi, kas kaut ar muti apleezina, ka wini tiz, bet kas
ar sawu dsihwi rahda, ka netiz Deewam, zaur to, ka wini
apsinigi grehko.

Pirmdeen, 30. julijâ.

Schoriht jau agri br. F. gatawojâs zełâ us Leepaju,
kur winsch no Pawila draudses komitejas usaizinats no-
turet ewangelisazijas sapulzes; newałas dehł br. F. is-
brauks tikai us trim deenam.

Pa br. F. prombuhschanas laiku atnahza daschi
weesi — br. Kr. un kahds igaunu sludinatajs is Rewe-
les. Wairaki pa telefonu peeprasa, kad buhs sapulzes un
par kahdu temalu runàs. Wispahr Golgatas Nama sa-
pulzes ir tapuschas jau tahłu sinamas, to leezina leelais
apmeklelaju pulks, kas weenmehr peepilda Golg. Nama
telpas.

Zeturtdeen, 2. augustâ.

Schoriht tikko bijam beiguschi rihtluhgschanu, ko
Golg. N. eedsihwotaji ikrihtus notur, pahrbrauza no Lee-
pajas br. F.; winsch ihsumâ atstahstija par saweem
swehtigeem peedsihwojumeem Leepajâ.

Us pusdeenu br. F. apmekleja kahds tizigs students
is Peterburgas; winsch ar sawàm dahwanam un dsihwi
grib kalpot tam Kungam, sewischki pee augstakàm ap-
rindam, starp kuràm tas kustas.

Mahsa M. A. atsuhtija daschas ehdamas weelas
un m. Br. — augłus. Kahda zita mahsa, kura nemas
nemineja sawu wahrdu, peesuhtija skaistu grihdsegu preeksch
basara, kursch tiks sarihkots rudenî Golg. M. par labu.

Schowakar ewangelisazijas sapulzê br. F. runaja no
praweescha Mik. 7, 18.: „Kur ir tahds Deews kâ tu?
Kas peedod nogurumu un pamet pahrkahpumu sawas
mantibas atlikuscheem.

Winsch nepatur sawu dusmibu muhschigi, jo Winam

ir labs prahts schehlot. Teescham, tu wisus winu grehkus metisi juhras dsitumos."

Pehz beigam kahdas 30 dwehseles isnahza preekschâ un issuhdseja sawus grehkus.

Peektdeen, 3. augustâ.

Nosuhtijam uf Leepaju 500 eksempl. „Pestischanas zelsch, droschiba un preeks". Br. K. eenahk „Kr. W." kantorî un teiz: „Es kopigi ar sawu nama mahti lasijam „Pest. zelsch, droschiba un pr." un tikam kustinati lihds asaram. Schi grahmatina ir 10 rbl. wehrta; nemat scho naudu preeksch schis grahmatinas isplatischanu par brihwu."

Wakarâ — luhgschanas sapulzê br. F. runaja par to, kâ isturas kahds zilweks pret grehku, kas tikai ir atdsimis — jaunpeedsimis zaur Sw. Garu un tahds, kas Sw. Gara spehku ir mantojis. Pirmais grehku nesajuht tik noteikti sawâ sirdî; winеem daudsreis grehks ir japeerahda kâ grehks, tad tikai winsch no ta atstahjas. Otrais turpretim grehku sajuht sawâ sirdî un no sirdsapsinas pamahzits, winsch no ta tuhlin atstahjas — labpraht, ne peespeests.

Sestdeen, 4. augustâ.

P. Gaila kgs, „Kristigâ Wehstnescha" drukatawas ihpaschneeks, Jahna eelâ Nr. 8, dahwinaja preeksch Golg. Nama 20 rbl. 65 kap., norehkinadams scho summu norehkina par drukas darbeem.

Tizigo sapulzê wakarâ wairaki lihdsdalija to, ko tee pagahjuschâ nedelâ ir darijuschi preeksch ta Kunga. Tahdi atstahsti ir interesanti un weenu otru pamudina us darbu.

Sestdeen, 5. augustâ.

Preekschpusdeenas sapulzê br. F. runaja no Dahw. 32, 1. 2.: Swehtigs ir tas, kam pahrkahpumi peedoti, kam grehki atklahti." Runas pirmajâ dalâ winsch attehloja ar wairakeem peemehreem is dsihwes, ka wisa launuma un posta zehlonis ir grehks. Un sawas runas nahkoschâs dalâs br. F. aisrahdija, ka neweens zilweks ar saweem spehkeem newar tikt swabads; weenigâ atswabinaschana no grehka ir — peedoschana, kura teek dota par welti. Peedoschanas pamats ir Kristus nahwe, bet peedoschanas droschums — Deewa wahrds.

Br. Fr. K. atnahza un atnesa schoriht usrakstito sapni, kuru winsch pagahjuschâ nakti redsejis. Wina rakstis skan tâ:

Naktî no 4. us 5. augustu es redseju brihnischku sapni, kahdu wehl nekad neesmu redsejis. No rihta pamodees, es par to daudsi domaju. Gribu sawu sapni ari ziteem lihdsdalit.

Es redseju ta Kunga engeli baltâs drehbês, kursch us mani sazija: „Luhdsi wairak Deewu par br. F.; winam wajadsigs daudsi spehka, jo Rigâ wehl daudseem jatop atgreesteem un jadabun grehku peedoschana. Jo mehs, engeli, raudam par neatgreesteem. Pehz tam es luhdsu to Kungu Jesu, lai Winsch man dod spehku pastahwet, un luhdsu ari par br. F. Tad man engelis parahdijâs otrreis un sazija: „Paleez pastahwigi luhgschanâs tâ, kâ Jesus mahzeiti." Tad es usschkihru Ap. d. 1, 13, 14 p. un prasiju tam engelim, kas notiks teem laudim, kas Winu peesauks un luhgs. Engelis man atbildeja: „Meklê rakstos." Es mekleju un atradu atbildi Ap. d. 2, 21, 25. Pehz tam tas engelis trescho reisi man parahdijâs un sazija: „Lasi Ap. d. wisu otro nodalu. Tad engelis pasuda. Es eegahju br. F. kabinetâ un luhdsam kopigi Deewu par Rigu, lai nahktu leelas pamoschanâs un lai tizigi taptu peepilditi ar Sw. Garu. Mums kopigi luhdsot, engelis parahdijâs zeturto reisi un sazija: „Luhdsat Deewu bes miteschanâs, jo tas laiks ir tuwu un Es gribu isleet sawu Garu pahr wisu meesu." Ap. d. 2, 17, 18. Pehz tam es usmodos un newareju pahrbrihnetees par scho sawado sapni. Fr. K., Golgatas kora dseedatajs.

Pehzpusdeenas sapulze wakarâ bija loti pahrpildita no klausitajeem. Br. F. runaja par daschadeem muhslaika elkeem, kureem zilweki tagad tapat kalpo, kâ senak ateneeschi. Elks ir tas, ko mehs wairak mihlejam, kam kalpojam. Daudsi padeewina behrnus, seewu, wihru jeb gresnoschanai peegreesch leelu wehribu. Ziti atkal usel sewim akmenu deewus — namus un t. t. Sapulze bija loti swehtiga; gan wihri, seewas, jaunekli un behrni — kopâ kahdas 40 dwehseles mantoja meeru Jesus asinîs.

Pirmdeen, 6. augustâ.

Atnahza mahsa L., kura pastahstija, ka senak winas wihrs tai naw lahwis sapulzes apmeklet; draudejis winu nosist, bet pats pakahrtees. Bet minetâ mahsa tikai turpinajuse luhgt Deewu par sawu wihru. Pagahjuschâ swehtdeenâ winsch bijis sapulzê, luhdsis pehz grehku peedoschanas un nu kopâ ar sawu seewu apmeklê sapulzes.

Kahdai zitai mahsai winas radi leeguschi apmeklet sapulzes. Sinkahribas dsihti wini wakar atnahkuschi paskatitees; wisi dsirdetais teem tâ patizis, ka apsolijuschees us preekschu weenmehr apmeklet Golg. Namu sapulzes.

Mahsa M. B. atstahstija, ka wina zaur sapultschu apmekleschanu mantojusi pestischanu; senak — pirms atgreeschanâs wina gribejuse kahdreis Daugawâ noslihzinatees, bet nu ta ir atraduse meeru.

Zaur br. J. no Pitragas eenahza 10 rbl. preeksch Golg. N.; winsch panehma sew lihds 50 eks. „Pest. z. dr. un pr." isdalischanai.

Otrdeen, 7. augustâ.

Br. J. eedewa 6 jaunderibas, lai isdala teem, kas nespehj tâs eegahdatees.

Wakarâ sapulzê bes br. F. runaja wehl br. Kruhminsch no Saldus par Sw. Garu un br. Jaunsems is Welanes par sawu atgreeschanos.

Treschdeen, 8. augustâ.

Kahda mahsa atstahstija par sawâm diwâm meitam, kuras bijuschas draudsê, lai gan wehl nemas nebijuschas tizigas. Wezakâ no winâm pehz pirmâm sapulzem Latw. Beedr. sahlê sazijuse: „Mehs esam it kâ no laiwas issweestas un ejam bojâ, bet tagad," wina sazijuse mahtei,

„es katru nakti par Golgatu ween sapnoju; es redseju, ka bijam eekritufchas dublainâ bedrê un br. F nolaida mums balku wirwi un muhs iswilka."

Kahda gimnasiste, pate netiziga, bet kura wairak reises bijuse Golgatas Namâ, daschreis aizinajuse sawu mahti, bet wina naw nahkuse lihds 5. aug. Beidsot mahte padewuses, atnahzа lihds, sazidama: Nu, jaaiseet lai dabutu labi issmeetees, bet Deewa wahrds ir kehris mahtes sirdi un wina naw wis dabujuse smeetees, bet raudat par saweem grehkeem. Par to winas meita tâ isбruhkuses, ka sazijuse: „Ko nu lai daru, mana mamma ari nahkuse pee atgreeschanas."

Mahsa W. nodewa sawu rokas sprahdsi preeksch Golg. N. paradu deldeschanas un brahlis A. A. Pitragâ — 5 rbl.

Zeturtdeen, 9. augustâ.

Mahsa W. atstahstija par sawu atgreeschanos Rig. Latw. Beedr. sahlê. Winas wihrs, lai gan tizigs sauzotees, tomehr nelaujot apmeklet Golg. Namu sapulzes. Reis winai pahrnahkuschai no sapulzes wajadsejis pa logu tikt eekschâ, jo wihrs durwis bijis noslehdsis un nelaidis eekschâ. Kahdâ naktî minetâ mahsa sapnî dsirdejusi balsi: „Ej us Golgatu, jo tas, kas tur top sazits, ir pateesiba."

Kahdai zitai mahsai wihrs ari naw lahwis apmeklet sapulzes, bet wina tikai pastahwigi ir luhgusi par to Deewu. Tagad wihrs ir atgreesees un wini abi kopigi apmeklejot sapulzes. Tas peemehrs leezina, ka Deews wehl klausa luhgschanas.

Wakara sapulzê br. F. runaja par ta Kunga Jesus Kristus atnahkschanu un kristigo usdewumu. Nopeetni Deewa wihri nojausch, ka ta Kunga atnahkschana ir tuwu lai gan gada jeb deenas noteikschana, ka to pagahjuschâ gadâ daschi darija Wahzijâ, Rigâ, Leepajâ, naw no Deewa. Pirms ta Kunga atnahkschanas parahdijas Antikrists, bet winsch ahtrak newar parahditees pirms naw atnemts nost, par ko sazits 1. Tes. 4. nod. — tee ir dsihwee tizigee! Basnizas wehsture rahda, ka sahtans wisos laikos ar wajaschanam un inkwisizijam ir gribejis tizigos isskaust no semes wirsus. Ta Kunga atnahkschanas sihmes ir tautu atgreeschanâs pee Kristus. Pehz sapulzes kahdas 30 dwehseles isnahzа preekschâ un issuhdseja sawus grehkus Deewam.

Peektdeen, 10. augustâ.

Atsuhtijam atpakal kahdam kungam wina dahwinatos 10 rbl. un 6 krehslus preeksch Golg. N. tapehz, ka winsch islaidis daschadas walodas un zaur to peerahdijis, ka naw dewis sawu dahwinajumu no sirds. Wispahr Golgatas Misione luhkojas us to, lai dahwinajumi preeksch Golgatas Namu eenahkumu ne peespeesti, bet labprahtigi.

Wakarâ, luhgschanas sapulzê br. F. aisrahdija, ka sahtans wiswairak sawu eewilks ne ar schuhpibas un zitu grehku tihkleem, bet ar willotas kristigas tizibas tihklu, tas ir, ar garigu remdenibu. Bes Sw. Gara spehka laudis newar atgreest pee Deewa, bet tikai tos eemidsinat, jo „rakstu sihme nokauj, bet Gars dara dsihwu."

Sestdeen, 11. augustâ.

Eenahzа daschi dahwinajumi preeksch Golg. N.; no br. A. 5 rbl., K. D., Pitragâ 5 rbl.; m. P. 3 rbl., A. Pitragâ 5 rbl., E. S. 3 rbl.

Schodeen pagatawojam 32 pehdas garu, 14 pehdas platu sarkanbaltu Golgatas flagu un uswilkam to garas kahrts galâ pahr torni, kur senak bij eerihkots basnizas swans.

Swehtdeen, 12. augustâ.

Preekschpusdeenas sapulzê br. F. runaja no Jahna 6, 68: „Kungs, pee ka mehs eesim? Tewim ir muhschigas dsihwibas wahrdi!" Tapa aisrahdits, ka Jesus sawâ darbibâ turejees pee scheem galweneem prinzipeem: 1) Winsch aizinajis grehzineekus pee sewis, 2) laidis tos projam no sewis, naw winus pahrrunajis, kad tee ar Winu naw bijuschi apmeerinati.

Tas paschas deenas wakarâ br. F. pehz otras sapulzes nobrauza us Peterburgu, kur winsch kahdu nedelu paliks Deewa wahrdu sludinat.

Otrdeen, 14. augustâ.

Ta ka br. F. naw mahjâ, tad schodeen sapulze nenotiks. Lai gan tas atklahti ir issinots, tomehr ap plkst. 8 sahk nahkt zilweki. Pee sapulzes wahrteem atnahk kahdi diwi wezischi un teiz: „Mehs gan sinajam, ka sapulze nebuhs, bet kad atnahk tas laiks nahkt us sapulzi, newaram mahjâs nostahwet; domajam, kas sin, waj tik naw sapulze, noeesim lihds wahrteem paskatitees." Pateescham bija schehl, ka tschaklajeem wezischeem talschu bija jaeet atpakal.

Zeturtdeen, 16. augustâ.

Aissuhtijam us Leepaju m. A. leelaku suhtijumu — 500 eks. „Pest. zelsch, drosch. un preeks". Wina dabujuse no fabrikas direktora, kur ta strahdâ, atwehli isdalit schis grahmatinas fabrikas strahdneezem par welti, un intresedamees par ewangelijuma isplatischanos us sawa rehkina to grib darit.

Peektdeen, 17. augustâ.

Atbrauza br. Z. is Zehsim, wairak, ka winsch issazijâs, ar to noluhku, lai apmeklетu Golg. N. sapulzes. Winsch, dabujis sinat, ka rudenî notiks Rigâ swehtischanâs sapulzes, apsolija atsuhtit dahrsa auglus.

Br. F. pahrbrauzis is Peterburgas, wakarâ tizigo sapulzê pastahstija scho to is saweem peedsihwojumeem. Nesen atpakal atgreesees kahds augstakas kahrtas kara teesleetu eerehdnis. Winsch pawadot br. F. us stazijn sazijis: „Sakat teem brahleem, mahsam Rigâ, ka Peterburgâ dsihwo kahds zilweks, kas no masam deenam zenschas kalpot Deewam, bet nesaprata kâ, lihds winsch sanehma grehku peedoschanu un Sw. Garu."

Swehtdeen, 19. augustâ.

Preekschpusdeenas sapulzê br. F. runaja no Dahw. 119, 67, 71: „Pirms tapu pasemots, es alojos. Labi

manim, ka esmu apbehdinats, lai mahzos tawus likumus." Pehz sapulzes kahdas 20 dwehseles atdewàs tam Kungam.

Pehzpusdeenas sapulzê br. F. aisrahdija, ko Deews no mums prasa. Daudsi domà, ka Deews ir mihlestiba, ka Winsch tikai dod; tas ir pateesiba, bet wini aismirst, ka Deewam no mums ari ir sawas prasibas. Deews no mums prasa, lai swehti dsihwojam un pagodinam Winu.

Pirmdeen, 20. augustâ.

Mahsa Melanija Fetler pahrbrauza no Ahrsemes, kur wina Anglijâ un Wahzijâ ilgaku laiku isglihtojàs — sagatawojàs preeksch misiones darba. Wina paliks Rigâ un strahdàs dsimtenê, sawas tautas widû, ka sawa brahła W. Fetlera palihgs redakzijâ, swehtdeenas skolâ un mahsu beedribâ.

Otrdeen, 21. augustâ.

Kahds no Rigas weetejeem mahzitajeem noturejis deewwahrdus nespehjneeku patwehrsmê un pehz beigam eeteizis apmeklet G. N. sapulzes, jo tur mahzot wisu labu.

Kahds tizigs zilweks is kreewu tautibas, weztizibneeks, braukdams zaur Rigu us sawu dsimteni bija peenahzis G. N. Winsch, lasot bihbeli nahzis pee pahrleezibas, ka zilweks top pestits zaur schehlastibu. Dsimtenê — Tweras gubernâ winsch satizees ar Tolstoja peekritejeem un sahzis teem stahstit par to, ko winsch lasot bihbelê atradis.

Tee winu nosaukuschi par Fetlera mahzekli, lai gan winsch ne F. ne zitu kahdu tizigu zilweku nebija ne redsejis ne dsirdejis. Tagad zaurbraukdams winsch gribejis tiktees ar br. F. lai eepasihtos un parunatos par Deewa walstibas leetam. Winsch ar leelu dedsibu atstahstija sawus peedsihwojumus un wehleschanos palihdset sawai tautai nahkt pee Kristus.

Zeturtdeen, 23. augustâ.

Mahsa B. atnesa 10 rbl. preeksch G. N. ar sekoschu sihmiti: „Pirms tapu pasemots es alojos, bet nu es turu Tawu wahrdu. Labi manim ka esmu apbehdinats, lai mahzos Tawus likumus."

Peektdeen, 24. augustâ.

W. — kahds tizigs glahschu tirgotawas ihpaschneeks dahwinaja preeksch G. N. pa kahdeem 20 rbl. logu glahses. Br. K., kursch bija suhtits nopirkt wajadsigas glahses, wairakkahrt winam peedahwajis naudu, bet winsch, dabujis sinat, ka pehrk preeksch G. N., no tas ir atteizees.

Swehtdeen, 26. augustâ.

Preekschpusdeenas sapulzê br. F. runaja no Rom. 8, 9: „Ja kam Kristus Gara naw, tas Winam nepeeder."

1) Kristus Gars ir pasemibas Gars; kas ir lepns un augstprahtigs, tam Kristus Gara naw 2) Kristus Gars ir paschaisleedsigs; zilweks, kas dara tikai to, ko pats grib, nepasihst Kristus Garu. 3) Kristus Gars eenihst grehku. Eeksch kura zilweka naw redsamas Sw. Gara sihmes, tas wehl naw jaunatdsimis, tas Kristum nepeeder. Eeksch Jahna, Pawila, Lutera bija redsamas Sw. Gara sihmes: pasemiba, paschaisleegschanàs, grehkueenihdeschana.

Golgatas N. sapulzes apmeklejusi kahda kundse — katoleete un zaur tàm mantojuse daudś swehtibas. Pehz tam wina nogahjuse pee sawa mahzitaja, „ksendsa" un tam pastahstijuse, ko peedsihwojusi pee sawas dwehseles. Schis sinas naw wis eepreezinajuschas ksendsu, bet tà sadusmojuschas, ka winsch tai uslizis trihs nedełas basnizas sodu. Winas draudsene, ari katoleete, kas to atstahstija, sazija: „Ja wina buhtu kà eelas meita — paklihduse seeweete netiklibu dsinuse un ksendsam par to atsinuses, winsch tai nebuhtu tahdu sodu uslizis, ka tagad, kad wina apmeklê G. N. sapulzes.

Zeturtdeen, 30. augustâ.

Diwas skolneezes no widusskolas wezakàm klasem bija atnahkuschas sarunatees. Pagahjuschâ sapulzê winas bijuschas kahdas 12 skolneezes. Sarunajotees winas sazija: „Ja mehs weenreis esam sapulzê bijuschas, tad mums janahk otrreis un pehz tam mehs wairs newaram atturetees nenahkt."

Wakara sapulzê br. F. runaja par grehzineeka dwehseli un grehku, kursch teek salihdsinats ar 1) spitalibu, 2) kurlumu, 3) mehmumu, 4) kropłumu, 5) nahwi. Grehzineeka dwehsele ir tukscha un ta tuwojas katastrofai, peem. Ananija un Sawira.

Peektdeen, 31. augustâ.

Mahsa D. dahwinaja preeksch G N. 100 rbl. ar sekoschu parakstu: „Tas lai ir preeksch mihlàs Golgatas."

Mahsa E. M. nodewa lihdś ar wehstuli 15 rbl.; starp zitu wina tà raksta: „Nesen atpakał es sanehmu no sawa wihra 10 rbl. preeksch jaunas kleites. Tuhlin to nepirku, jo naudu domaju isleetot preeksch mihłas Golgatas, Kinas jeb Afrikas misiones wajadsibam Bet pagahjuschâ nakti to apnehmos tà isdalit: 5 rbl. Golg. Misiones wajadsibam Rigâ; 5 rbl. preeksch wispahrigàm misiones wajadsibam; un par 5 rbl., kurus eetaupiju no saimneezibas, nosuhtat jaunderibas nehgereetem. Es łoti wehletos, kad kahda Sara no nehgereetem dabutu dsirdet mihlo wehsti par Jesu.

Amerikas Saweenoto Walstju Presidents Tafts atsuhtijis W. Fetleram pateizibas wehstuli par grahmatu „With Christ in Russia," kuru Fetlers personigi pasneedsa presidentam, winu apmeklejot Waschingtonâ.

Pamoschanas grahmatinas **„Pestischanas zelsch, droschiba un preeks"**, treschais isdewums isnahzis, weens eks. 5 kap., preeksch isdalischanas par welti: 100 eks. — 3 rbl., 500 eks. — 12 r. 50 k. (bes peesuhtischanas). No wisam pusem peenahk sinas par swehtibam, kuras mantotas zaur scho grahmatinu, un nekas neleezina wairak par to, kà tas fakts, ka apm. weena mehnescha laikâ winu ir wajadsejis isdot 3 isdewumos.

Eeteizam Deewa walstibas draugeem, strahdneekeem, jaunibas un misiones pulzineem nemt dalibu pee schis grahmatinas isplatischanas latweeschu tautâ.

Otrâ deenâ pehz schis grahmatinas isdoschanas atnahza Golgatas Namâ wihrs, kas to bija tikko dabujis lasit un sazija: „Es schodeen to lasiju un raudaju. Schi grahmatina ir desmit rublus wehrta. To sazijis, winsch pasneedsa 10 rbl. schis grahmatinas par welti isplatischanai.

No Leepajas. Pagahjuschajâ nedelâ pirmdeen, otrdeen un treschdeen (30—31. jul. un 1. aug.) pee mums Pahwila draudsê noturedams sapulzes weesojâs br. Fetlers. Sapulzes tika noturetas no pl. 6—8 wakarâ preeksch tizigeem; no pl. 8—10 ewangelisazija.

Pirmâ stundâ br. Fetleris starp zitu pastahstija par Deewa darbu, kas winam ustizets Rigâ, kâ ari par to zik brihnischki Deews nokahrtojis wina zelus us Leepaju. Ari es domaju, ka Deews winu suhtija schurp. Daudsi ir sanehmuschi jaunus spehkus eet ar preeku tam J e h r a m p a k a l; daudsi atstahdami plato, sahkuschi staigat schauro zelu; weena otra sirdî isbeidsees ruhktums, nemeers ... Kas mums atleek sazit? — Tas ir ta Kunga darbs! — Ne mums, ak Kungs, ne mums, bet Tawam wahrdam lai gods!

G u n d e g a.

Mana atgreeschanâs wehsture

pee Jesus Kristus kâ mana personiga Pestitaja.

„Nahzeet, klausitees wisi, kas bihstas Deewu: es jums isteikschu, ko Winsch darijis pee manas dwehseles." (Dahw. 65: 16).

Schinî nodalâ taps pasneegtas atgreeschanâs un swehtischanâs leezibas no brahleem un mahsam, sakarâ ar Golgatas Misioni. Schee ir iswilkumi is winu personigeem aprakstеem. Pilni rakstitaju wahrdi un adreses atrodas redakzijâ. Schis leezibas top drukatas Deewam par godu, un par swehtibu un eepreezinaschanu lasitajeem.

3. Mahsa W. A. (Igauneete), 24 g. weza.

Biju tizigu zilweku behrns, un lihds 13. g. tizeju Deewam. Tad aisbrauzu tahlu prom, sastapos ar laudim, kas sazija, ka Deewa nawa, un es sahku wineem tizet un noleedsu Deewu. Reis atbrauza mana mahte un mihligi smaidot jautaja, kâ man eet. Prom brauzot wina teiza: „Neatkahpees no Deewa!" Tapu dusmiga un sazıju: „Nost ar Deewu! Man Wina naw wajadsigs, es neklausu wairs mahzeem." Domaju, kad mahte mani neleek meerâ ar sawu Deewu, aisbraukschu tahlak, lai wina nesin, kur es esmu, tad wina mani wairs ar sawu Deewu nekaitinâs. Buhschu brihwa un wareschu darit, ko tik wehlos. Pehz kahdeem 2 gadeem atbrauzu wezajâ weetâ us kahdam deenam, kur sanehmu no brahla wehstuli, lai brauzot us Rigu: mana mahte esot gluschi slima. Aisbrauzu, bet sawu mahti dsihwu wairs nesastapu. Schee bijuschi winas pehdigee wahrdi: „Ak, mana pasuduschâ meita, kahdus zelus tu staigâ? Kâ Deewam un man tewis schehl!" Aprakam mahti, nodsehram behres, wisi bij labi peedsehruschi, ar to bija deesgan. Ko mahzitajs pee kapa runaja, neatminu tadehl, ka es to neklausijos. Man nebija interese pee Deewa wahrdeem.

Pehz pahris nedelam aisbrauzu us Smilteni. Tur reis us zela sastapu kahdu tizigu zilweku. Winsch man jautaja, kurp steidsos? Atbildeju: „Smiltenê buhs schowakar leels teatrs un pehz tam deja." Winsch saka: „Neejat us teatri, eesim us sapulzi, klausisimees par Jesu, ko Winsch preeksch mums ir darijis." Pasmehjos par Jesu, un tad winsch sahka stahstit par Bihbeli. Es runaju pretim, ka Bihbelê naw taisnibas, lai gan pate nemas nebiju Bihbeli lasijusi, ne ari rokâ nehmusi, ari skolâ mums nemahzija no Bihbeles; neka nesinaju no Bihbeles, bet Bihbelei pretim karotaja biju leela. Schoreis domaju, us teatreem deesgan esmu gahjusi, eeschu reis us sapulzi pasmeetees. — Sapulze bija eesahkuses, kad eegahjam. Sludinatajs runaja par pasuduscho dehlu. Apsehdos, klausijos un pate domaju: tas sprediķis nosihmê taisni mani, es jau ari no sawas mahtes aisgahju, un esmu pret winas tik launi isturejusees. Man palika schehl, isgahju no sapulzes un gahju tuhdal us mahjam. Otrâ deenâ manai sirdij nebija meera; tâ ween islikâs, ka mana mahte manis dehl tik mirusi. Otrâ swehtdeenâ atkal aisgahju us sapulzi, nosehdeju wisu laiku, un man loti patikâs, ko runaja. Wakarâ mahjâs stahstiju ziteem, kur biju, ko dsirdeju. Tee sauza mani par mulki, teiza, man nebuhs neweena drauga, Deews man nebuht nepalihdsês, -- un tâ wairs negahju. — Dsihwoju pa wezam, wisu, ko sapulzês dsirdeju, aismirsu, bet ari ta preezigâ dsihwe man apnika. Domaju aisbraukt us Rigu, leelakâ pilsehtâ, jo biju neapmeerinata ar sawu dsihwi. Rigâ gahju teatros, ballês, un wisur, kur tikai kautko dsirdeju, waj redseju. Bet nepelniju daudz, un drihs biju no wiseem atstahta. Weenu swehtdeenas rihtu isgahju no mahjam, domajot: Man gan nawa wehrts dsihwot; kad man naw naudas, tad neweens ar mani wairs nesaeetas. Isstaigaschu wehl schodeen pilsehtu un wakarâ sazischu pasaulei ardeewas. Mana sirds bija tik nemeeriga, ka nesinaju, kurp eet. Ejot pa Matisa eelu atradu us weenas mahjas durwim usrakstu: plkst. 5 Deewwahrdi. Pulkstens taisni bija 5, gahju eekschâ. Pehz Deewwahrdeem weena mahsa sazija: Romanowa eelâ ari ir schowakar sapulze, plkst. 8. Gahju ar sawu nemeerigo sirdi turp. Noklausijos wisu, kas tika par Jesu stahstits, un domaju: Redsi, es esmu wisleelakâ grehzineeze, un domaju, ka man wairs naw neweena drauga, bet tak wehl ir Jesus, kursch mani mihlê. Tanî wakarâ atdewos Jesum, isfuhdseju sawus grehkus un sanehmu grehku peedoschanu, tiku no sawâm slitâm domam walâ: Jesus mani isglahba no nahwes. Otrâ deenâ aisgahju us darbu, un man bija pawisam zita

dſihwe. Tikai bija wehl ſchaubas, waj tik Deews ir man peedewis. Otrâ ſapulzê, Golgatas Namâ pilnigi atdewos tam Kungam un ſanehmu droſchu pahrleezibu, ka mani grehki man peedoti. Sahku jau ari laſit Jaunderibu, kur rakſtits, ka Jeſus wiſeem peedod, kas Winu luhdſ, un es Winu no ſirds luhdſu.

Mana tagadejâ dſihwe ir loti laimiga. No ta laika, kad ſanehmu Sw. Gara kriſtibu man wairs naw kauns no Kriſtus leezinat kâ agrak bija. Lai wiſi mani draugi un radi no manis atſtahjas, kad tikai man paleek Jeſus! Gribu dſihwot preekſch Wina, gribu Winam kalpot wiſu muhſchu!

4. Mahſa O. M., 34 g. weza.

Eſmu atraitne. Pehz wihra nahwes deeneju pee ſaimneeka. Tur eepaſinos ar weenu ſaimneeka dehlu, kurſch mani paweda uſ launu. Tad aiſbrauzu uſ Rigu un dſihwoju Eelas Miſionê. Weenu treſchdeenu kahds ſludinatajs atnahza un teiza tik mihli par Jeſu: „Jeſus ſchowakar nahk garam, waj tu Winu negribi uſnemt?" Tas mani tà aiſkuſtinaja, ka ilgaki newareju bez Jeſus dſihwot. Tad iſſuhdſeju ſawus grehkus un ſanehmu grehku peedoſchanu, bet tad nahza atkal tas launais, un mani ſahka ſchaubas mozit, jo nebiju tik ſtipra ſawâ tizibâ. Atdewos pilnigi tam Kungam, kad pahrnahzu mahjâs no Zianas baſnizas, kur tas Kungs uſ mani runaja zaur br. F. Iſlaſijuſi grahmatinas: „Swehta Gara peepildiſchana", un „Swehta Gara zilw. paſihſch. ſihmes", luhdſu to Kungu, un Winſch mani pildija ar Sw. Garu. Tagad waru iſſauktees: „Ne es, bet eekſch manis dſihwo Kriſtus!"

Lai ſlawets muhſcham Jeſus Wahrds,
Es ſinu, Winſch ir mans, —
Tà Gars man ſirdî leezina:
Winſch nu mans Kungs un Gans!

Sludinajumi.

Redaktori: { P. Lauberts. W. Fetlers. Iſdewejs: P. Lauberts.

Drukajis P. Gailis Rigâ, Jahna eelâ Nr. 8 (eepretim Jahna baſnizai).